

16060018 Ontwerp Besluit natuurbescherming

**Besluit van _____, houdende
regels ter uitvoering van de Wet natuurbescherming (Besluit
natuurbescherming)**

(13-5-2016)

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Economische Zaken van _____,
nr. WJZ / _____ ;

Gelet op de artikelen 1, 4 en 5 van de Benelux-overeenkomst op het gebied van de jacht en de vogelbescherming, de Tweede Beschikking van het Comité van Ministers van de Benelux Economische Unie met betrekking tot de bescherming van de vogelstand M(76)15, de Beschikking van het Comité van Ministers van de Benelux Economische Unie strekkende tot de limitatieve opsomming van de te bezigen geweren en munitie bij de jacht op de onderscheiden wildsoorten M(83)17 en de Beschikking van het Comité van Ministers van de Benelux Economische Unie met betrekking tot de jacht en vogelbescherming M(96)8;

Gelet op de artikelen 1.3, vijfde lid, onderdelen a en b, 1.13, eerste en derde lid, 2.9, vijfde lid, 3.3, vijfde lid, onderdeel a, 3.15, eerste lid, 3.20, vierde lid, 3.21, eerste lid, onderdeel c, en onderdeel d, vierde en vijfde lid, 3.23, derde lid, 3.24, tweede en vierde lid, 3.26, eerste lid, onderdeel b, en tweede lid, 3.28, vierde en zevende lid, 3.29, eerste lid, 3.30, tweede lid in samenhang met artikel 3.28, vierde en zevende lid, en vierde en negende lid, 3.36, onderdeel e, 3.38, eerste lid, 5.5, eerste lid, 7.6, derde lid, en 8.6, eerste lid, van de Wet natuurbescherming;

Gelet op de artikelen 2, eerste lid, van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken, 3.37 en 4.3, eerste lid, van de Wet ruimtelijke ordening, 3, eerste lid, van de Plantenziektenwet, 1, tweede lid, van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur, 6 en 7 van de Wet bodembescherming, 2.2, tweede lid, van de Wet dieren, 63 van de Wet

inrichting landelijk gebied, 2, tweede lid, 8, vierde en vijfde lid, 9 eerste lid en 13, eerste lid, van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens, 7.2, eerste en vierde lid, van de Wet milieubeheer, 7, eerste en derde lid, van de Ontgrondingenwet, 257b en 257ba van het Wetboek van Strafvordering, 18, eerste lid, van de Wet politiegegevens, 2.1, eerste lid, onderdeel i, 2.22, derde lid, 2.27, eerste en derde lid, 3.10, eerste lid, onderdeel f, en 7.3, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, 5, tweede lid, aanhef en onder a, van de Archiefwet 1995, 2 van de Woningwet, 1, tweede lid, van de Natuurschoonwet 1928, 9d, eerste lid en 20c, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998, artikel 39d, eerste lid, van de Gaswet en artikel 141c, eerste lid, van de Mijnbouwwet;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van , nr.);

Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Economische Zaken van , nr. WJZ / ;

Na overleg met gedeputeerde staten van de provincies ingevolge artikel 3.15, achtste lid, van de Wet natuurbescherming;

Hebben goedgevonden en verstaan:

HOOFDSTUK 1. ALGEMENE BEPALINGEN

Titel 1.1. Begripsomschrijvingen

Artikel 1.1

In dit besluit wordt verstaan onder:

- depositieruimte: ruimte, uitgedrukt in mol stikstof per hectare per jaar, die in het kader van het programma, bedoeld in artikel 2.1, beschikbaar is voor stikstofdepositie op een in het programma opgenomen Natura 2000-gebied die het gevolg is van wijziging of uitbreiding van bestaande activiteiten of het gevolg is van de realisatie van nieuwe projecten of verrichting van nieuwe andere handelingen;
- dierenambulance: motorvoertuig, ingericht en bestemd om te worden gebruikt voor het vervoer van zieke of gewonde dieren;
- jachtexamen: jachtexamen als bedoeld in artikel 3.28, tweede lid, onderdeel a, van de wet;
- korpschef: de korpschef, bedoeld in artikel 27 van de Politiewet 2012;

- mistnetten: netten, in banen, aan het stuk of in bepaalde vorm, vervaardigd van garens van synthetische of van kunstmatige vezels met een totale dikte van minder van 150 deniers (16,2 mg per meter) en waarvan de maaswijdte, gemeten over het garen, van knoop tot knoop, kleiner is dan 35 millimeter;
- ontwikkelingsruimte: deel van de depositieruimte dat, met inachtneming van de in voorkomend geval op grond van artikel 2.7, derde lid, gestelde regels, beschikbaar is voor toedeling in of reservering voor besluiten als bedoeld in artikel 2.7, eerste lid;
- verordening nr. 338/97: verordening (EG) nr. 338/97 van de Raad van de Europese Unie van 9 december 1996 inzake de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten door controle op het desbetreffende handelsverkeer (PbEG L 61);
- verordening nr. 865/2006: verordening (EG) nr. 865/2006 van de Commissie van 6 mei 2006, houdende uitvoeringsbepalingen van Verordening (EG) nr. 338/97 van de Raad inzake de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten door controle op het desbetreffende handelsverkeer (PbEU 2006, L 166);
- verordening nr. 1143/2014: verordening (EU) nr. 1143/2014 van het Europees parlement en de Raad van de Europese Unie van 22 oktober 2014 betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten (PbEU L 317);
- voor stikstof gevoelige habitats: voor stikstof gevoelige leefgebieden voor vogelsoorten, natuurlijke habitats en habitats van soorten waarvoor een instandhoudingsdoelstelling geldt;
- wet: Wet natuurbescherming.

Titel 1.2. Rijksbevoegdheden

Artikel 1.2

Als minister als bedoeld in artikel 1.3, vijfde lid, aanhef, van de wet wordt aangewezen Onze Minister.

Artikel 1.3

1. Als categorieën van handelingen en projecten als bedoeld in artikel 1.3, vijfde lid, onderdeel a, van de wet worden aangewezen:
  - a. aanleg, uitbreiding en, voor zover van toepassing, inrichting, alsmede wijziging, gebruik, beheer en onderhoud van:

- 1°. hoofdwegen, landelijke spoorwegen en hoofdvaarwegen als bedoeld in artikel 1 van de Tracéwet;
  - 2°. primaire waterkeringen als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de Waterwet, voor zover deze in beheer zijn bij het Rijk;
  - 3°. militaire terreinen en oefengebieden, alsmede de inrichtingen, bedoeld in categorie 29 van bijlage I, onder C, bij het Besluit omgevingsrecht;
  - 4°. militaire luchthavens, de luchthaven Schiphol en overige burgerluchthavens van nationale betekenis als bedoeld in artikel 8.1, tweede lid, van de Wet luchtvaart;
  - 5°. het landelijke gastransportnet, bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel n, van de Gaswet;
  - 6°. hoogspanningsverbindingen met een spanning van ten minste 220 kV en de daarmee verbonden schakel- en transformatorstations en andere hulpmiddelen;
- b. activiteiten ten aanzien van:
    - 1°. het voorkomen of tegengaan van landwaartse verplaatsing van de kustlijn als bedoeld in artikel 2.7 van de Waterwet;
    - 2°. landaanwinning in de territoriale zee, bedoeld in artikel 1 van de Wet grenzen Nederlandse territoriale zee;
    - 3°. het opsporen, winnen of opslaan van diepe delfstoffen, bedoeld in artikel 1 van de Mijnbouwwet;
  - c. het treffen van maatregelen en voorzieningen die nodig zijn met het oog op de ontwikkeling, werking en bescherming van hoofdwaters als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van het Waterbesluit;
  - d. militaire activiteiten buiten de in onderdeel a, onder 3°, bedoelde terreinen, gebieden en inrichtingen, en de in onderdeel a, onder 4°, bedoelde militaire luchthavens;
  - e. vluchten met opsporings- of reddingshelikopters buiten de reguliere routes;
  - f. uitoefening van de volgende vormen van visserij:
    - 1°. niet-handmatige schaal- en schelpdiervisserij, met inbegrip van het invangen van schelpdierenzaad en van schelpdiercultures en het uitzetten van schelpdieren;
    - 2°. sleepnetvisserij in zoute wateren;
  - g. activiteiten van buitenlandse mogendheden;
  - h. activiteiten die direct het te Londen gesloten Tractaat met België van 19 april 1839 raken;
  - i. activiteiten van of namens een lid van het Koninklijk Huis, en

- j. activiteiten die geheel of grotendeels plaatsvinden in:
  - 1°. het grensgebied, bedoeld in artikel 1 van de op 14 mei 1962 te Bennekom tot stand gekomen aanvullende Overeenkomst bij het Eems-Dollardverdrag (Trb. 1962, nr. 54);
  - 2°. de exclusieve economische zone van Nederland, bedoeld in de Rijkswet instelling exclusieve economische zone, of
  - 3°. andere niet-provinciaal ingedeelde gebieden.
- 2. Het eerste lid is uitsluitend van toepassing ten aanzien van de bevoegdheden, verantwoordelijkheden en verplichtingen, bedoeld in de artikelen:
  - a. 2.4, eerste, tweede en derde lid, 2.7, tweede en derde lid, 2.8, derde, zesde, zevende en negende lid, 2.9, derde lid, en 5.5, eerste lid, van de wet;
  - b. 3.3, eerste en tweede lid, 3.4, tweede lid, 3.8, eerste en tweede lid, 3.9, tweede lid, 3.10, tweede lid in samenhang met artikel 3.8, eerste of tweede lid, 3.11, eerste en tweede lid, en 3.34, derde lid, van de wet met uitzondering van vrijstellingen en ontheffingen die met toepassing van de artikelen 3.15, vierde lid, of 3.16, vierde lid, onderscheidenlijk artikel 3.17, eerste lid, van de wet, worden verleend;
  - c. 4.2, eerste, tweede en derde lid, 4.3, derde lid, en 4.5, eerste, derde en vierde lid, van de wet.

Artikel 1.4

- 1. Als categorieën van handelingen als bedoeld in artikel 1.3, vijfde lid, onderdeel a, van de wet worden aangewezen:
  - a. het vervoeren van zieke of gewonde dieren in een dierenambulance;
  - b. het zich toe-eigenen en onder zich hebben van een dood uit het wild afkomstig dier, dat buiten schuld of medeweten is gestorven van degene die zich het dier toe-eigent, met het oog op het prepareren ervan.
- 2. Het eerste lid is uitsluitend van toepassing ten aanzien van de bevoegdheden, bedoeld in de artikelen 3.3, eerste en tweede lid, en 3.8, eerste en tweede lid, van de wet.

Artikel 1.5

- 1. Als categorie van handelingen als bedoeld in artikel 1.3, vijfde lid, onderdeel a, van de wet worden aangewezen handelingen ter uitvoering van verordening nr. 1143/2014.

2. Het eerste lid is uitsluitend van toepassing ten aanzien van de bevoegdheden, bedoeld in artikel 3.18, eerste, tweede en derde lid in samenhang met het vierde lid, van de wet.

Artikel 1.6

1. Als categorie van handelingen als bedoeld in artikel 1.3, vijfde lid, onderdeel a, van de wet worden aangewezen:
  - a. het uitzetten van dieren voor de bestrijding van ziekten, plagen of onkruiden;
  - b. het uitzetten van dieren tezamen met de in onderdeel a bedoelde dieren, als prooidieren voor die dieren.
2. Het eerste lid is uitsluitend van toepassing ten aanzien van de bevoegdheden, bedoeld in artikel 3.34, derde lid, van de wet.

Artikel 1.7

1. Als categorie van gebieden als bedoeld in artikel 1.3, vijfde lid, onderdeel b, van de wet worden aangewezen terreinen waar de Kroondrager gerechtigd is tot het uitoefenen van de jacht.
2. Het eerste lid is uitsluitend van toepassing ten aanzien van de bevoegdheden, bedoeld in de artikelen:
  - a. 3.3, eerste en tweede lid, 3.4, tweede lid, 3.8, eerste en tweede lid, 3.9, tweede lid, 3.10, tweede lid in samenhang met artikel 3.8, eerste of tweede lid, van de wet, ingeval deze bevoegdheden worden uitgeoefend met toepassing van artikel 3.15, vierde lid, artikel 3.16, vierde lid, of artikel 3.17, eerste lid, van de wet;
  - b. 3.12, zevende, achtste en negende lid, 3.14, tweede lid, 3.18, eerste, tweede en derde lid, al dan niet in samenhang met het vierde lid, 3.19, vierde lid, 3.22, vierde lid, 3.25, tweede en derde lid, 3.26, derde lid, 3.32, tweede lid, en 3.33, tweede lid, van de wet.

HOOFDSTUK 2. NATURA 2000-GEBIEDEN

Titel 2.1. Programmatische aanpak stikstof

§ 2.1.1. Doelstelling, tijdvak en betrokken bestuursorganen

Artikel 2.1

1. Er wordt een programma aanpak stikstof vastgesteld dat tot doel heeft, mede met het oog op een evenwichtige, duurzame economische ontwikkeling, de belasting door stikstofdepositie van de voor stikstof gevoelige habitats in de Natura 2000-gebieden die in het programma zijn opgenomen te verminderen en de instandhoudingsdoelstellingen voor deze habitats binnen afzienbare termijn te realiseren.
2. Het programma beoogt een ambitieuze en realistische vermindering van de stikstofdepositie, afkomstig van in Nederland aanwezige bronnen.
3. Het programma wordt vastgesteld door Onze Minister en Onze Minister van Infrastructuur en Milieu.
4. De vaststelling van het programma geschiedt in overeenstemming met de bestuursorganen die voor de daarin opgenomen Natura 2000-gebieden het beheerplan, bedoeld in artikel 2.3 van de wet, vaststellen en de ingevolge artikel 2.10, eerste en vierde lid, van de wet mede betrokken bestuursorganen.
5. Na de vaststelling van het programma kunnen Onze Minister en Onze Minister van Infrastructuur en Milieu daarin een Natura 2000-gebied opnemen in overeenstemming met de bestuursorganen die voor dat gebied het beheerplan, bedoeld in artikel 2.3 van de wet, vaststellen en de ingevolge artikel 2.10, eerste en vierde lid, van de wet mede betrokken bestuursorganen.
6. Het programma wordt ten minste eenmaal in de zes jaar vastgesteld en geldt voor een tijdvak van zes jaar.
7. Onverminderd artikel 3:42, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, maakt Onze Minister het programma of een wijziging van het programma op elektronische wijze bekend.

§ 2.1.2. Inhoud programma

Artikel 2.2

1. In het programma, bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, worden ten aanzien van de in het programma opgenomen Natura 2000-gebieden in elk geval beschreven of genoemd:
  - a. de omvang van de stikstofdepositie aan het begin van het tijdvak van het programma, onderscheiden naar:
    - 1°. depositie, veroorzaakt door factoren in de gebieden, en
    - 2°. depositie, veroorzaakt door factoren buiten de gebieden;

- b. de staat van instandhouding van de voor stikstof gevoelige habitats in de gebieden;
  - c. de doelstellingen ten aanzien van de omvang van de stikstofdepositie, al dan niet met tussendoelstellingen, en de indicatoren waaruit kan worden afgeleid of een doelstelling al dan niet is behaald welke noodzakelijk zijn met het oog op het verwezenlijken van de instandhoudingsdoelstellingen voor de voor stikstof gevoelige typen natuurlijke habitats en habitats van soorten in de gebieden;
  - d. de verwachte autonome ontwikkelingen ten aanzien van de stikstofemissie door de factoren, bedoeld in onderdeel a, en de effecten daarvan op de omvang van stikstofdepositie in de gebieden;
  - e. de getroffen of te treffen maatregelen:
    - 1°. die bijdragen aan een vermindering van de stikstofdepositie in de gebieden, veroorzaakt door de factoren, bedoeld in onderdeel a, en
    - 2°. ter verwezenlijking van de instandhoudingsdoelstellingen voor de voor stikstof gevoelige habitats in de gebieden;
  - f. de sociaal-economische evaluatie en weging van haalbaarheid en betaalbaarheid van de maatregelen, bedoeld in onderdeel e;
  - g. de verwachte effecten van de maatregelen, bedoeld in onderdeel e, op de omvang van de stikstofdepositie, onderscheidenlijk het verwezenlijken van de instandhoudingsdoelstellingen in de gebieden;
  - h. de uitgangspunten voor de bepaling van de ontwikkelingsruimte, voor de toedeling aan projecten en andere handelingen en voor de reservering daarvoor, en de ontwikkelingsruimte die beschikbaar is op het moment van vaststellen van het programma;
  - i. de resultaten van de ecologische beoordeling van het programma, en
  - j. de wijze van monitoring van het programma.
2. In het programma kan onderscheid worden gemaakt tussen de depositie van ammoniak en andere stikstofverbindingen.

Artikel 2.3

Tot de maatregelen, bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, onderdeel e, behoren in elk geval:

- a. maatregelen voorzien in bindende besluiten van de Raad van de Europese Unie, van het Europees Parlement en de Raad gezamenlijk of van de Commissie van de Europese Gemeenschappen;

- b. maatregelen van bestuursorganen van het Rijk ter vermindering van de stikstofdepositie, en
- c. gebiedsgerichte of effectgerichte maatregelen van bestuursorganen van het Rijk, provincies, gemeenten, of waterschappen.

Artikel 2.4

- 1. Ter uitvoering van het bepaalde in artikel 2.2, eerste lid, aanhef en onderdeel h, wordt in het programma mede aangegeven welk deel van de ontwikkelingsruimte in de eerste helft en welk deel in de tweede helft van het tijdvak van het programma wordt toegedeeld en gereserveerd. Deze verdeling is zodanig dat een evenwichtige toedeling en reservering van de ontwikkelingsruimte gedurende het tijdvak van het programma is verzekerd.
- 2. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden vastgesteld over de toepassing van het eerste lid.

Artikel 2.5

De resultaten van de ecologische beoordeling van het programma, bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, onderdeel i, omvatten in elk geval de resultaten van een beoordeling voor elk Natura 2000-gebied dat in het programma is opgenomen in hoeverre de maatregelen, bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, onderdeel e, rekening houdend met de verwachte algemene ontwikkeling van de stikstofdepositie, met de toedeling overeenkomstig het programma van ontwikkelingsruimte aan projecten en andere handelingen en met de stikstofdepositie ten aanzien waarvan artikel 2.12, eerste lid, of artikel 2.13 van toepassing is:

- a. bijdragen aan de verwezenlijking van de instandhoudingsdoelstellingen voor de voor stikstof gevoelige habitats in het gebied;
- b. voorkomen dat verslechtering optreedt van de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in het gebied;
- c. voorkomen dat storende factoren optreden voor de soorten waarvoor het gebied is aangewezen voor zover die factoren, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied, een significant effect kunnen hebben, en
- d. zekerheid bieden dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast.

Artikel 2.6

Ter uitvoering van artikel 2.2, eerste lid, aanhef en onderdeel j, wordt in het programma in elk geval aangegeven:

- a. op welke wijze en met welke frequentie rapportage plaatsvindt over de voortgang en uitvoering van de getroffen of te treffen in het programma beschreven of genoemde maatregelen en de effecten daarvan op de depositie;
- b. dat drie jaar nadat het programma is vastgesteld Onze Minister en Onze Minister van Infrastructuur en Milieu, na overleg met de bestuursorganen, bedoeld in artikel 2.1, vierde lid, de ontwikkelingsruimte inzichtelijk maken die:
  - 1°. de tweede helft van het programma beschikbaar zal zijn;
  - 2°. naar verwachting in het daarop volgende programma beschikbaar zal zijn, in het bijzonder in de eerste helft van het tijdvak van dat programma.

§ 2.1.3. Toedeling en reservering ontwikkelingsruimte

Artikel 2.7

1. De ontwikkelingsruimte voor een in het programma opgenomen Natura 2000-gebied, kan, met uitzondering van de ruimte die in het programma is toegedeeld aan in het programma beschreven projecten en andere handelingen als bedoeld in artikel 2.9, eerste lid, van de wet, overeenkomstig de uitgangspunten, bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, onderdeel h, door het bestuursorgaan dat bevoegd is tot het nemen van het desbetreffende besluit, worden toegedeeld in:
  - a. een beheerplan als bedoeld in artikel 2.3 van de wet voor zover in dat beheerplan een project of andere handeling als bedoeld in artikel 2.9, eerste lid, van de wet is beschreven;
  - b. een vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de wet;
  - c. een bestemmingsplan dat betrekking heeft op een ontwikkelingsgebied als bedoeld in artikel 2.3 van de Crisis- en herstelwet en dat voldoet aan artikel 5.6 van de wet;
  - d. een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onderdeel i, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in samenhang met artikel 2.2aa, onderdeel a, van het Besluit omgevingsrecht;
  - e. een tracébesluit waarop artikel 13, zevende lid, van de Tracéwet van toepassing is;

- f. een wegaanpassingsbesluit waarop artikel 9, vierde lid, van de Spoedwet wegverbreding van toepassing is, of
  - g. een ander besluit dat bij ministeriële regeling is aangewezen.
2. Bij het nemen van een besluit als bedoeld in het eerste lid neemt het bevoegd gezag de reserveringen in acht, die krachtens artikel 2.8, eerste lid, zijn gedaan. Daarbij draagt het bevoegd gezag er zorg voor dat in de eerste helft van het tijdvak van het programma voldoende ontwikkelingsruimte beschikbaar blijft om, met inachtneming van de verdeling, bedoeld in artikel 2.4, eerste lid, en met inachtneming van artikel 2.8, derde lid, te worden toegeedeeld in besluiten waarvoor krachtens artikel 2.8, eerste lid, ontwikkelingsruimte is gereserveerd.
  3. Bij ministeriële regeling kunnen, met inachtneming van de uitgangspunten, bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, onderdeel h, nadere regels worden gesteld over de wijze van bepaling van de omvang van de op enig moment voor toedeling beschikbare ontwikkelingsruimte en de omvang van de bij een besluit als bedoeld in het eerste lid toe te delen ontwikkelingsruimte.
  4. Het bestuursorgaan dat bevoegd is tot het nemen van een besluit als bedoeld in het eerste lid waarin ontwikkelingsruimte is toegeedeeld kan dit besluit intrekken of wijzigen, indien het project of de andere handeling waarop dit besluit betrekking heeft, nadat het besluit onherroepelijk is geworden, niet is gerealiseerd, onderscheidenlijk is verricht.

Artikel 2.8

1. Bij ministeriële regeling kunnen projecten en andere handelingen, of categorieën van projecten of andere handelingen worden aangewezen waarvoor gedurende het tijdvak van het programma ontwikkelingsruimte wordt gereserveerd voor de toedeling daarvan in besluiten als bedoeld in artikel 2.7, eerste lid, waarbij een voorkeursvolgorde voor de toedeling kan worden aangegeven.
2. Als projecten of andere handelingen als bedoeld in het eerste lid kunnen worden genoemd of beschreven projecten of andere handelingen die voldoen aan elk van de volgende voorwaarden:
  - a. het project of de andere handeling is aantoonbaar van nationaal of provinciaal maatschappelijk belang;
  - b. het is aannemelijk dat voor het project of de andere handeling in het tijdvak, bedoeld in artikel 2.1, zesde lid, ontwikkelingsruimte wordt toegeedeeld in een besluit als bedoeld in artikel 2.7, eerste lid.

3. De omvang van de ontwikkelingsruimte die voor projecten en andere handelingen als bedoeld in het eerste lid wordt gereserveerd, is zodanig dat er niet onnodig inbreuk wordt gemaakt op de omvang van de ontwikkelingsruimte die resteert voor toedeling aan andere projecten of handelingen dan die bedoeld in het eerste lid.
4. Een reservering vervalt geheel of voor een bepaald gedeelte, nadat het bevoegd gezag voor een besluit als bedoeld in het eerste lid aan Onze Minister heeft verklaard dat het de gereserveerde ontwikkelingsruimte, onderscheidenlijk dat gedeelte van de ontwikkelingsruimte gedurende het tijdvak van het programma niet zal toedelen. Nadat de eerste helft van het tijdvak van het programma is verstreken, gaan de bevoegde gezagen na of er reserveringen zijn ten aanzien waarvan de eerste volzin wordt toegepast.

Artikel 2.9

1. Een bestuursorgaan dat ontwikkelingsruimte toedeelt in een besluit als bedoeld in artikel 2.7, eerste lid, onderdeel a, b, c, d, e, f of g, draagt tijdig zorg voor een nauwkeurige en volledige registratie van de afschrijving van de toegedeelde ontwikkelingsruimte van de totale ontwikkelingsruimte.
2. In zoverre in afwijking van het eerste lid, draagt, ingeval ontwikkelingsruimte wordt toegedeeld in een besluit als bedoeld in artikel 2.7, eerste lid, onderdeel d, en dit besluit wordt genomen door burgemeester en wethouders, het bestuursorgaan dat op grond van artikel 6.10a, eerste en tweede lid, van het Besluit omgevingsrecht bevoegd is te verklaren geen bedenkingen tegen de verlening van dat besluit te hebben zorg voor de in het eerste lid bedoelde registratie.
3. Het bestuursorgaan, bedoeld in het eerste of tweede lid, draagt tevens tijdig zorg voor een nauwkeurige en volledige registratie van de bijschrijving van ontwikkelingsruimte die na het wijzigen of intrekken van een besluit als bedoeld in artikel 2.7, eerste lid, beschikbaar komt voor projecten en andere handelingen die stikstofdepositie veroorzaken in de Natura 2000-gebieden waarop het besluit betrekking had.
4. Het eerste en het tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing op een reservering van ontwikkelingsruimte op grond van artikel 2.8, eerste lid, met dien verstande dat Onze Minister zorg draagt voor de registratie van een reservering.
5. Indien in een besluit als bedoeld in artikel 2.7, eerste lid, ontwikkelingsruimte wordt toegedeeld die is gereserveerd krachtens artikel 2.8, eerste lid, vervalt de reservering en draagt het met de registratie van afschrijvingen belaste

bestuursorgaan, bedoeld in het eerste of tweede lid, tevens zorg voor de registratie van het vervallen van de reservering. Indien een reservering geheel of gedeeltelijk vervalt op grond van een verklaring als bedoeld in artikel 2.8, vierde lid, draagt Onze Minister zorg voor registratie van het vervallen van de reservering of van het desbetreffende gedeelte daarvan.

6. Bij ministeriële regeling worden regels gesteld ten aanzien van de registratie van afschrijvingen, bijschrijvingen of reserveringen van ontwikkelingsruimte en ten aanzien van het vervallen van reserveringen van ontwikkelingsruimte.

§ 2.1.4. Vereenvoudigde procedure wijziging maatregelen; betrokkenheid andere bestuursorganen bij ministeriële regeling

Artikel 2.10

1. Onze Minister en Onze Minister van Infrastructuur en Milieu kunnen in het programma maatregelen als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, onderdeel e, wijzigen of door andere maatregelen vervangen, dan wel maatregelen toevoegen. Zij stellen voor de Natura 2000-gebieden waarop de maatregelen betrekking hebben in het programma vast wat daarvan de gevolgen zijn voor de ontwikkelingsruimte en voor de beoordeling, bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, onderdeel i, in samenhang met artikel 2.5. Ingeval het wijzigen, vervangen of toevoegen van maatregelen leidt tot minder ontwikkelingsruimte met betrekking tot een Natura 2000-gebied, geschiedt dit in overeenstemming met de bestuursorganen die het beheerplan, bedoeld in artikel 2.3 van de wet, voor dat gebied vaststellen.
2. Het programma biedt Onze Minister van Infrastructuur en Milieu, Onze Minister van Defensie of bestuursorganen van provincies, gemeenten of waterschappen de mogelijkheid om in het programma opgenomen maatregelen als bedoeld in artikel 2.3, eerste lid, voor de uitvoering waarvan zij zorg dragen, gewijzigd uit te voeren of te vervangen door andere maatregelen, indien:
  - a. de bestuursorganen die voor het desbetreffende gebied het beheerplan, bedoeld in artikel 2.3 van de wet, vaststellen, daarmee instemmen, en
  - b. de gewijzigde uitvoering of vervangende maatregelen in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen van de betrokken Natura 2000-gebieden ten minste even doeltreffend zijn als de oorspronkelijk voorziene wijze van uitvoering of de oorspronkelijk voorziene maatregelen en niet leiden tot minder ontwikkelingsruimte met betrekking tot enig Natura 2000-gebied.

Artikel 2.11

1. Een ministeriële regeling als bedoeld in artikel 2.4, tweede lid, 2.7, derde lid, 2.8, eerste lid, en 2.9, zesde lid, wordt vastgesteld door Onze Minister van Economische Zaken en Onze Minister van Infrastructuur en Milieu.
2. Een ministeriële regeling als bedoeld in artikel 2.4, tweede lid, 2.7, derde lid, en 2.9, zesde lid, wordt vastgesteld na overleg met de bestuursorganen, bedoeld in artikel 2.1, vierde lid.
3. Een ministeriële regeling als bedoeld in artikel 2.8, eerste lid, wordt vastgesteld in overeenstemming met de bestuursorganen, bedoeld in artikel 2.1, vierde lid.

Titel 2.2. Grenswaarden stikstof en externe saldering

Artikel 2.12

1. Het verbod, bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de wet, is niet van toepassing op projecten en andere handelingen ten aanzien waarvan is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
  - a. het project of de andere handeling:
    - 1°. veroorzaakt in geen enkel Natura 2000-gebied een stikstofdepositie op voor stikstof gevoelige habitats die afzonderlijk en, ingeval het project of de handeling betrekking heeft op een inrichting als bedoeld in artikel 1.1, derde lid, van de Wet milieubeheer, in cumulatie met andere projecten of andere handelingen met betrekking tot dezelfde inrichting die feitelijk worden gerealiseerd, onderscheidenlijk plaatsvinden in de periode waarvoor het programma geldt dan wel waarvoor eerder gedurende die periode een vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de wet of een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.7, eerste lid, onderdeel d, is verleend, de waarde van 1 mol per hectare per jaar overschrijdt, of
    - 2°. betreft een project of andere handeling als bedoeld in artikel 2.8, eerste lid, dat betrekking heeft op een hoofdweg als bedoeld in artikel 1 van de Tracéwet of dat betrekking heeft op een hoofdvaarweg als bedoeld in artikel 1 van de Tracéwet en geheel of gedeeltelijk de scheepvaartfunctie betreft, en dat wordt gerealiseerd, onderscheidenlijk die wordt verricht op een grotere

- afstand gerekend tot het desbetreffende Natura 2000-gebied dan, ingeval van een hoofdweg, 3 kilometer, gemeten vanaf het midden van de rijbaan, of, ingeval van een hoofdvaarweg, 5 kilometer, gemeten vanaf het midden van de vaarweg, en
- b. het project of de andere handeling heeft voor het desbetreffende Natura 2000-gebied geen andere mogelijke gevolgen dan stikstofdepositie, die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in het desbetreffende Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.
2. Voor de toepassing van het eerste lid, onderdeel a, onder 1°, geldt, in plaats van de in dat onderdeel genoemde waarde van 1 mol per hectare per jaar, voor het desbetreffende Natura 2000-gebied als waarde 0,05 mol per hectare per jaar, als uit het krachtens artikel 2.9, zevende lid, van de wet voorgeschreven rekenmodel op enig moment is gebleken dat ten aanzien van een hectare van een voor stikstof gevoelige habitat in dat gebied 5% of minder beschikbaar is van het deel van de depositieruimte dat in het kader van het programma op voorhand beschikbaar was gesteld ten behoeve van projecten of andere handelingen als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a.
  3. Ingeval het tweede lid van toepassing is, doet Onze Minister hiervan elektronisch mededeling op een bij ministeriële regeling aangewezen internetadres.
  4. Onze Minister en Onze Minister van Infrastructuur en Milieu kunnen, nadat het tweede lid van toepassing is geworden, besluiten dat met ingang van een door hen vastgesteld tijdstip voor de toepassing van het eerste lid, onderdeel a, onder 1°, weer een waarde van 1 mol per hectare per jaar geldt, als naar hun oordeel voldoende depositieruimte in het kader van het programma op voorhand beschikbaar is gesteld ten behoeve van projecten of andere handelingen als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a. Dit besluit wordt genomen in overeenstemming met de bevoegde gezagen, bedoeld in artikel 2.1, vierde lid.
  5. Het besluit, bedoeld in het vierde lid, wordt bekend gemaakt door plaatsing in de Staatscourant.
  6. Het tweede lid is van overeenkomstige toepassing op de op grond van het vierde lid geldende waarde van 1 mol per hectare per jaar.
  7. Het tweede lid is niet van toepassing ten aanzien van:
    - a. projecten en andere handelingen als bedoeld in artikel 2.8, eerste lid;

- b. projecten en andere handelingen die op het moment waarop zij overeenkomstig krachtens artikel 2.9, achtste lid, van de wet gestelde regels zijn gemeld, dan wel, als geen melding is voorgeschreven, op het moment dat de realisatie aanving, onderscheidenlijk op het moment dat zij voor het eerst werden verricht een stikstofdepositie veroorzaakten die, rekening houdend met de in het eerste lid, onderdeel a, onder 1°, bedoelde cumulatie, de in dat onderdeel genoemde waarde van 1 mol per hectare per jaar niet overschreed, en die sindsdien niet significant zijn gewijzigd;
- c. projecten en andere handelingen voor zover deze stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden die niet in het programma zijn opgenomen.

Artikel 2.13

Gedurende het tijdvak waarvoor een op grond van artikel 2.1 vastgesteld programma geldt, betreft het bestuursorgaan dat bevoegd is tot het nemen van een besluit over verlening van een vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de wet, of op grond van artikel 6.10a, eerste en tweede lid, van het Besluit omgevingsrecht bevoegd is te verklaren geen bedenkingen tegen de verlening van een omgevingsvergunning te hebben, bij het nemen van dat besluit, onderscheidenlijk het geven van de verklaring van geen bedenkingen niet de stikstofdepositie die het project of de andere handeling veroorzaakt op voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied, indien:

- a. de stikstofdepositie de in artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 1°, onderscheidenlijk tweede of vierde lid, genoemde waarde niet overschrijdt, of,
- b. ingeval het project of de andere handeling betrekking heeft op een hoofdweg of hoofdvaarweg als bedoeld in artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 2°, dat project of die handeling wordt gerealiseerd, onderscheidenlijk wordt verricht op een grotere afstand dan de in dat onderdeel genoemde, op de hoofdweg of hoofdvaarweg betrekking hebbende afstand.

Artikel 2.14

- 1. Het bestuursorgaan dat bevoegd is tot verlening van een vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de wet, of op grond van artikel 6.10a, eerste en tweede lid, van het Besluit omgevingsrecht bevoegd is te verklaren geen bedenkingen tegen de verlening van een omgevingsvergunning te

hebben, kan besluiten dat artikel 5.5, derde lid, van de wet met betrekking tot een project dat of andere handeling die stikstofdepositie veroorzaakt op voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied buiten toepassing blijft. Het bestuursorgaan neemt dit besluit in overeenstemming met de bestuursorganen die het beheerplan, bedoeld in artikel 2.3 van de wet, vaststellen voor de in het programma, bedoeld in artikel 2.1, opgenomen Natura 2000-gebieden waarin de stikstofdepositie die het project of de andere handeling veroorzaakt hoofdzakelijk plaatsvindt.

2. Het derde tot en met zesde lid is van toepassing op projecten en andere handelingen als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de wet:
  - a. die stikstofdepositie veroorzaken op een gebied dat niet in het programma, bedoeld in artikel 2.1 is opgenomen, of
  - b. ten aanzien waarvan een besluit als bedoeld in het eerste lid is genomen.
3. Onder significante gevolgen als bedoeld in artikel 2.7, derde lid, onderdeel a, van de wet worden niet verstaan de gevolgen van een project door het veroorzaken van stikstofdepositie op voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied, indien:
  - a. is verzekerd dat, in samenhang met voor dat project getroffen maatregelen, per saldo nergens in het Natura 2000-gebied de stikstofdepositie op de voor stikstof gevoelige habitats als gevolg van dat project toeneemt, en,
  - b. ingeval het Natura 2000-gebied is opgenomen in het programma, bedoeld in artikel 2.1, de gevolgen van de betrokken maatregelen niet al zijn betrokken bij de ecologische beoordeling, bedoeld in artikel 2.5.
4. Het bestuursorgaan kan ter vermindering van de belasting door stikstofdepositie van het desbetreffende Natura 2000-gebied aan het verlenen van de vergunning voor een project of andere handeling als voorwaarde verbinden dat de stikstofdepositie op de voor stikstof gevoelige habitats het Natura 2000-gebied die wordt veroorzaakt door het project of de andere handeling, niet groter is dan de door het bestuursorgaan geregistreerde en voor dat project of die andere handeling beschikbaar gestelde afname van stikstofdepositie op deze habitats als gevolg van de beëindiging van een of meer bepaalde andere projecten of andere handelingen.
5. Gedeputeerde staten, onderscheidenlijk provinciale staten, kunnen bij het toepassen van artikel 2.4 van de wet, in elk geval de verplichting opleggen dat de stikstofdepositie op de voor stikstof gevoelige habitats in het Natura 2000-gebied geheel dan wel voor een bepaald deel, niet groter is dan de door gedeputeerde staten geregistreerde en voor het project of de andere

handeling beschikbaar gestelde afname van stikstofdepositie op deze habitats als gevolg van de beëindiging van een of meer bepaalde andere projecten of andere handelingen.

6. De bestuursorganen, bedoeld in het eerste lid, tweede volzin, dragen zorg voor een actueel overzicht van de gevolgen van de projecten en andere handelingen ten aanzien waarvan een besluit als bedoeld in het eerste lid is genomen voor de stikstofdepositie. Deze gegevens worden betrokken bij de toepassing van artikel 2.2, eerste lid, onderdeel j.

HOOFDSTUK 3. SOORTEN

Titel 3.1. Soorten die in het gehele land schade veroorzaken

Artikel 3.1

Als vogels en dieren van soorten als bedoeld in artikel 3.15, eerste lid, van de wet worden aangewezen:

- a. Canadese gans (Grote Canadese gans en Hutchinns Canadese gans);
- b. houtduif;
- c. kauw;
- d. konijn;
- e. vos, en
- f. zwarte kraai.

Titel 3.2. Jacht

§ 3.2.1. Uitoefening van de jacht buiten gezelschap jachthouder

Artikel 3.2

1. De jachthouder verleent aan derden, anders dan de jachtopzichter, uitsluitend de toestemming, bedoeld in artikel 3.20, vierde lid, van de wet, indien:
  - a. hij een natuurlijke persoon is en aan hem een jachtakte of valkeniersakte is verleend die op het tijdstip van ondertekening van de toestemming geldig is;
  - b. hij een rechtspersoonlijkheid bezittende organisatie van samenwerkende jachthouders is, of

- c. hij een bij ministeriële regeling aangewezen rechtspersoonlijkheid bezittende organisatie is.
2. Aanwijzing van een organisatie als bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, geschiedt uitsluitend, indien naar het oordeel van Onze Minister een duurzaam beheer van populaties in het wild levende dieren door deze organisatie, gelet op haar doelstelling en gelet op de kennis en kunde waarover de organisatie beschikt, in voldoende mate is verzekerd.

Artikel 3.3

1. De toestemming, bedoeld in artikel 3.20, vierde lid, van de wet:
  - a. is voorzien van een aantekening van de korpschef, waaruit blijkt dat het jachtveld waarop de jacht wordt uitgeoefend, voldoet aan artikel 3.12, voor zover bij de uitoefening van de jacht gebruik wordt gemaakt van een geweer;
  - b. is voorzien van de namen van degenen aan wie de toestemming wordt verleend, en in geval de toestemming wordt gegeven aan natuurlijke personen, hun voornamen en geboortedata, en
  - c. heeft een geldigheidsduur die uiterlijk verstrijkt op 31 maart volgende op de datum van ondertekening van de toestemming.
2. Het eerste lid, aanhef en onderdeel a, is niet van toepassing indien de toestemming wordt verleend aan de jachtopzichter.
3. Het eerste lid, aanhef en onderdeel b, is niet van toepassing ten aanzien van derden, indien:
  - a. deze derde de jacht uitoefent in het gezelschap van degene aan wie de jachthouder toestemming heeft verleend;
  - b. de jachthouder de uitoefening van de jacht door derden in de desbetreffende toestemming uitdrukkelijk heeft toegestaan, en
  - c. aan degene aan wie de jachthouder de toestemming heeft verleend, een jachtakte of valkeniersakte is verleend die op het tijdstip van uitoefening van de jacht geldig is.

§ 3.2.2. Jachtvogels en eendenkooien

Artikel 3.4

Als soorten van jachtvogels als bedoeld in artikel 3.21, eerste lid, onderdeel c, van de wet worden aangewezen:

- a. haviken;

- b. slechtvalken.

Artikel 3.5

Een eendenkooi als bedoeld in artikel 3.21, eerste lid, onderdeel d, van de wet, voldoet aan de volgende regels:

- a. er is een open wateroppervlakte aanwezig van ten minste 200 vierkante meter, waarin een cirkel met een straal van ten minste 7,50 meter beschreven kan worden;
- b. het water is ten minste 50 centimeter diep;
- c. rondom het water ligt een rand van bos of struweel, en
- d. in open verbinding met het water is ten minste één vangpijp aanwezig die onmiddellijk als vangmiddel kan worden gebruikt.

§ 3.2.3. Overige regels over de uitoefening van de jacht

Artikel 3.6

- 1. Het is verboden om de jacht uit te oefenen voor zonsopgang en na zonsondergang.
- 2. Het is verboden om de jacht uit te oefenen op zondagen, de nieuwjaarsdag, de tweede paas- en pinksterdag, de beide kerstdagen en de Hemelvaartsdag.
- 3. Het is verboden om de jacht uit te oefenen op begraafplaatsen.
- 4. Het is verboden om de jacht uit te oefenen vanaf of vanuit een motorrijtuig dan wel een ander voertuig.
- 5. Het is verboden om de jacht uit te oefenen vanaf of vanuit een vaartuig.
- 6. Het is verboden om de jacht uit te oefenen vanuit een luchtvaartuig.
- 7. Het is verboden om de jacht uit te oefenen indien de grond met sneeuw is bedekt.
- 8. Het is verboden om de jacht uit te oefenen op wild als bedoeld in artikel 3.20, tweede lid, van de wet dat zich ten gevolge van hoge waterstand ophoudt op hoog gelegen gedeelten van het terrein.
- 9. Het is verboden om de jacht uit te oefenen op wild als bedoeld in artikel 3.20, tweede lid, van de wet voor zover dat zich bevindt in of in de nabijheid van wakken of bijten in het ijs.
- 10. Het is verboden om de jacht uit te oefenen op wild als bedoeld in artikel 3.20, tweede lid, van de wet voor zover dat als gevolg van onvoldoende bevedering niet in staat is te vliegen.

11. Het is verboden om de jacht uit te oefenen op wild als bedoeld in artikel 3.20, tweede lid, van de wet dat als gevolg van weersomstandigheden in uitgeputte toestand verkeert.
12. Het is verboden om de jacht uit te oefenen binnen een straal van 200 meter rond plaatsen waar voer of aas is of wordt verstrekt met als oogmerk wild als bedoeld in artikel 3.20, tweede lid, van de wet te lokken.

Artikel 3.7

1. Het verbod, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, geldt niet voor de jacht op de wilde eend gedurende een half uur voor zonsopkomst en een half uur na zonsondergang.
2. Het verbod, bedoeld in artikel 3.6, vijfde lid, geldt niet voor de jacht vanuit vaartuigen die varen met een snelheid van ten hoogste 5 kilometer per uur.
3. Het verbod, bedoeld in artikel 3.6, zevende lid, geldt niet voor de jacht op:
  - a. wilde eenden of houtduiven, of
  - b. konijnen, hazen of fazanten, indien deze dieren anders worden bejaagd dan voor de voet.
4. Het verbod, bedoeld in artikel 3.6, twaalfde lid, geldt niet voor de uitoefening van de jacht met gebruikmaking van een eendenkooi als bedoeld in artikel 3.21, eerste lid, onderdeel d, van de wet.

§ 3.2.4. Regels over de overeenkomst tot huur van het jachtrecht

Artikel 3.8

Bij het aangaan van een huurovereenkomst als bedoeld in artikel 3.23, eerste lid, onderdeel d, van de wet mag worden bedongen dat, indien enige onroerende zaak waarop de overeenkomst betrekking heeft, wordt opgenomen in een ruilakte als bedoeld in artikel 81, eerste lid, van de Wet inrichting landelijk gebied, en deze akte voor het einde van de duur van de overeenkomst in de openbare registers is ingeschreven, de huurovereenkomst, voor zover het die zaak betreft, eindigt met ingang van de datum waarop deze akte is ingeschreven.

Titel 3.3. Middelen voor het vangen en doden van dieren

Artikel 3.9

§ 3.3.1. Middelen, methoden en installaties voor het vangen en doden van vogels

1. Als middelen als bedoeld in artikel 3.3, vijfde lid, onderdeel a, van de wet worden aangewezen:
  - a. geweren;
  - b. honden, niet zijnde lange honden;
  - c. haviken, slechtvalken en woestijnbuizerds;
  - d. kastvallen;
  - e. vangkooien;
  - f. vangnetten;
  - g. eendenkooien;
  - h. bal-chatri, en
  - i slag-, snij- of steekwapens.
2. Als methoden als bedoeld in artikel 3.3, vijfde lid, onderdeel a, van de wet worden aangewezen:
  - a. het doden met gebruikmaking van middelen die krachtens de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden zijn toegelaten of vrijgesteld;
  - b. het vangen door middel van bijeendrijven, waaronder in elk geval wordt begrepen het gebruik van de vangkraal in combinatie met een middel als bedoeld in onderdeel a;
  - c. het vangen of doden met gebruikmaking van lokvogels;
  - d. het vangen of doden met gebruikmaking van een middel waarmee lokgeluiden kunnen worden gemaakt;
  - e. het vangen of doden met gebruikmaking van een geweer, voorzien van een geluiddemper of van nachtzichtapparatuur, en
  - f. het doden door middel van cervicale dislocatie.
3. Als middelen, onderscheidenlijk methoden als bedoeld in artikel 3.4, vierde lid, van de wet worden aangewezen:
  - a. eendenkooien die worden gebruikt anders dan ten behoeve van de uitoefening van de jacht;
  - b. bal-chatri;
  - c. doden met gebruikmaking van middelen die krachtens de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden zijn toegelaten of vrijgesteld;
  - d. het vangen of doden met gebruikmaking van een middel waarmee lokgeluiden kunnen worden gemaakt, en
  - e. het vangen of doden met gebruikmaking van een geweer, voorzien van een geluiddemper of van nachtzichtapparatuur.
4. De aanwijzing van woestijnbuizerds, bedoeld in het eerste lid, aanhef en onderdeel c, geldt uitsluitend voor het gebruik van deze roofvogels door

degene die beschikt over een valkeniersakte als bedoeld in artikel 3.30, eerste lid, onderdeel a, van de wet.

5. De aanwijzing van bal-chatri, bedoeld in het eerste lid, aanhef en onderdeel h, geldt uitsluitend onder de voorwaarde dat hierbij geen gebruik wordt gemaakt van levende lokdieren, dat op voorhand is gewaarborgd dat de bal-chatri onder permanent direct toezicht staat van een deskundige en dat gevangen dieren niet onnodig lang vastzitten en niet onnodig worden verwond.
6. De aanwijzing van slag-, snij- of steekwapens, bedoeld in het eerste lid, aanhef en onderdeel i, geldt alleen voor het doden van in nood verkerende, gewonde vogels, door personen die aantoonbaar de nodige kennis en vaardigheden bezitten om deze taak humaan en doeltreffend uit te voeren, en ingeval er redelijkerwijs geen alternatief middel voorhanden is met minder mogelijke nadelige gevolgen voor het welzijn van het desbetreffende dier.
7. De aanwijzing van lokvogels, bedoeld in het tweede lid, aanhef en onderdeel c, geldt, indien het levende lokvogels betreft, uitsluitend indien:
  - a. het eksters, kauwen, zwarte kraaien, ganzen, eenden of spreeuwen betreft, die worden gebruikt voor het vangen van eksters, kauwen, zwarte kraaien, ganzen, eenden, onderscheidenlijk spreeuwen met vangkooien, kastvallen of vangnetten;
  - b. de vogels zijn gefokt;
  - c. de vangkooien en kastvallen zodanig zijn vervaardigd dat in de kooi of val geen lichamenlijk contact mogelijk is tussen de lokvogel en het te vangen dier;
  - d. de vogels niet verminkt of blind zijn, en
  - e. de vogels beschikken over voldoende voedsel, water, lucht, beschutting en bewegingsruimte en worden ook overigens gehouden overeenkomstig de eisen gesteld bij of krachtens de Wet dieren.
8. De aanwijzing van geweren, voorzien van een geluiddemper of van nachtzichtapparatuur, bedoeld in het tweede lid, aanhef, onderdeel e, geldt uitsluitend voor zover:
  - a. op grond van artikel 3.26, derde lid, van de wet ontheffing of vrijstelling is verleend van artikel 3.13, vierde lid, om een geweer te gebruiken dat is voorzien van een geluiddemper, onderscheidenlijk van nachtzichtapparatuur, en
  - b. ten aanzien van nachtzichtapparatuur, op grond van artikel 3.26, derde lid, van de wet ontheffing of vrijstelling is verleend van artikel 3.16, eerste lid, onderdeel a, om voor zonsopgang of na zonsondergang een geweer te gebruiken.

9. De aanwijzing van cervicale dislocatie, bedoeld in het tweede lid, aanhef en onderdeel f, geldt alleen voor het doden van in nood verkerende, gewonde vogels van een omvang kleiner dan of gelijk aan eenden, door personen die aantoonbaar de nodige kennis en vaardigheden bezitten om deze taak human en doeltreffend uit te voeren, en ingeval er redelijkerwijs geen alternatief middel voorhanden is met minder mogelijke nadelige gevolgen voor het welzijn van het desbetreffende dier.

§ 3.3.2 Verboden middelen buiten gebouwen, behoudens ontheffing, vrijstelling of opdracht

Artikel 3.10

Als middelen als bedoeld in artikel 3.24, tweede lid, van de wet worden aangewezen:

- a. hagelpatronen die metallisch lood bevatten;
- b. klemmen, met uitzondering van klemmen uitsluitend geschikt en bestemd voor het vangen en doden van mollen, zwarte ratten, bruine ratten, huismuizen, beverratten of muskusratten;
- c. vallen, met uitzondering van kastvallen;
- d. strikken;
- e. vangkooien, met uitzondering van vangkooien geschikt en bestemd voor het vangen van verwilderde katten en verwilderde duiven binnen de bebouwde kom;
- f. lijm, en
- g. netten, geschikt en bestemd om te worden gebruikt voor het vangen van vogels.

Artikel 3.11

Het is verboden mistnetten te vervoeren, te verkopen, te koop aan te bieden, te kopen of onder zich te hebben.

§ 3.3.3. Regels inzake het gebruik van het geweer

Artikel 3.12

1. Een jachtveld als bedoeld in artikel 3.26, eerste lid, onderdeel b, van de wet, heeft:

- a. een aaneengesloten oppervlakte van ten minste 40 hectare, per jachthouder die in zijn hoedanigheid als jachthouder gerechtigd is tot het uitoefenen van de jacht in dat jachtveld, en
  - b. zodanige afmetingen dat in het jachtveld een cirkel met een straal van ten minste 150 meter kan worden beschreven.
2. Ingeval het op grond van de bij en krachtens artikel 3.20, vierde lid, van de wet gestelde regels ook aan anderen dan de jachthouder, niet zijnde jachtopzichters, is toegestaan om in het desbetreffende jachtveld de jacht uit te oefenen, bedraagt de aaneengesloten oppervlakte van dat jachtveld de in het eerste lid, onderdeel a, bedoelde oppervlakte vermeerderd met 40 hectare per persoon, niet zijnde jachtopzichter, aan wie het is toegestaan in dat jachtveld de jacht uit te oefenen.
3. Bij de berekening van de oppervlakte, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, en tweede lid, worden niet meegerekend:
  - a. gronden die zijn gelegen op een afstand van meer dan 350 meter van het middelpunt van een cirkel met een straal van 150 meter die het dichtst bij die gronden in het jachtveld kan worden beschreven;
  - b. andere gronden dan die, bedoeld in onderdeel a, die van het middelpunt, bedoeld in onderdeel a, uit in rechte lijn slechts bereikbaar zijn over grond die tot een ander jachtveld behoort;
  - c. openbare, verharde verkeerswegen, niet zijnde grindwegen;
  - d. begraafplaatsen, en
  - e. bebouwde kommen van de gemeenten als bedoeld in artikel 3.21, derde lid, van de wet en onmiddellijk aan die kommen grenzende terreinen.
4. Als afzonderlijke jachtvelden worden beschouwd, ook ingeval zij grenzen aan gronden waarop het aan dezelfde persoon of personen is toegestaan om de jacht uit te oefenen:
  - a. gronden als bedoeld in het derde lid, onderdelen a of b;
  - b. delen van gronden waarbij de verbinding tussen deze delen op enig punt smaller is dan 50 meter, en
  - c. delen van gronden die van elkaar worden gescheiden door een autosnelweg als bedoeld in artikel 1, onderdeel c, van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 of door een water, breder dan 10 meter, indien de jachthouder niet gerechtigd is om daarop de jacht uit te oefenen.

Artikel 3.13

1. Een geweer als bedoeld in artikel 3.26, eerste lid, van de wet heeft een gladde loop met een kaliber van ten minste 24 en ten hoogste 12 of een getrokken loop met een nominaal kaliber van ten minste .22 inch of 5,58 millimeter.
2. Een enkelloops hagelgeweer als bedoeld in artikel 3.26, eerste lid, van de wet heeft een magazijn dat ten hoogste twee patronen kan bevatten.
3. Een kogelgeweer als bedoeld in artikel 3.26, eerste lid, van de wet heeft een magazijn dat ten hoogste twee patronen kan bevatten, tenzij het is voorzien van een grendelinrichting waarmee het wapen handmatig schot voor schot wordt geladen.
4. Een geweer als bedoeld in artikel 3.26, eerste lid, van de wet is niet voorzien van een geluiddemper, een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten.

Artikel 3.14

1. De munitie die wordt gebruikt in een geweer als bedoeld in artikel 3.26, eerste lid, van de wet voldoet aan het tweede of het derde lid.
2. Hagelpatronen bestaan uit hagelkorrels met een doorsnede van 3,5 millimeter of minder en bevatten geen metallisch lood.
3. Kogelpatronen zijn geen militaire kogelpatronen, met inbegrip van fosfor- of lichtspoorpatronen, kogelpatronen met volmantel of kogels die niet vervormen bij het treffen.

Artikel 3.15

1. Met betrekking tot dieren van de hierna genoemde soorten worden, onverminderd de artikelen 3.13, tweede, derde en vierde lid, en 3.14, derde lid, uitsluitend de volgende geweren en munitie gebruikt:
  - a. reeën: geweren met ten minste één getrokken loop en kogelpatronen voor getrokken loop waarvan de trefenergie ten minste 980 Joule op 100 meter afstand van de loopmond bedraagt;
  - b. edelherten, damherten en wilde zwijnen: geweren met ten minste één getrokken loop en kogelpatronen voor getrokken loop waarvan de trefenergie ten minste 2200 Joule op 100 meter afstand van de loopmond bedraagt.
2. Onverminderd artikel 3.14, tweede en derde lid, worden met betrekking tot konijnen en houtduiven uitsluitend gebruikt:

- a. hagelpatronen waarvan de korrelgrootte van de hagel een doorsnede van 3,5 millimeter niet overschrijdt, of
  - b. kogelpatronen van een kaliber van .22 inch of 5,58 millimeter.
3. Met betrekking tot hazen, fazanten en wilde eenden worden, onverminderd artikel 3.14, tweede lid, uitsluitend hagelpatronen gebruikt.

Artikel 3.16

1. Het is verboden een geweer ter uitoefening van het bepaalde bij of krachtens de wet te gebruiken:
  - a. voor zonsopgang en na zonsondergang;
  - b. binnen de bebouwde kom of terreinen als bedoeld in artikel 3.21, derde lid, van de wet;
  - c. binnen de afpalingskring van een eendenkooi als bedoeld in artikel 3.21, eerste lid, onderdeel d, van de wet;
  - d. vanaf of vanuit een rijdend motorrijtuig dan wel een ander voertuig, of
  - e. vanuit een luchtvaartuig.
2. Artikel 3.7, eerste lid, is van overeenkomstige toepassing op het verbod, bedoeld in het eerste lid, aanhef en onderdeel a, ingeval het geweer wordt gebruikt bij de uitoefening van de jacht op wilde eenden.

Artikel 3.17

1. De verzekering, bedoeld in artikel 3.26, eerste lid, onderdeel c, van de wet, is gesloten met een financiële onderneming die ingevolge de Wet op het financieel toezicht in Nederland het bedrijf van verzekeraar mag uitoefenen.
2. De verzekering geeft dekking van 1 april tot 1 april van het jaar daaropvolgend en is van kracht voor geheel Nederland.
3. De verzekering dekt de aansprakelijkheid voor een bedrag van ten minste € 1.000.000,- per gebeurtenis.
4. De polis, bedoeld in artikel 932 van boek 7 van het Burgerlijk Wetboek van de verzekering, bedoeld in artikel 3.26, eerste lid, onderdeel c, van de wet bevat in elk geval de volgende gegevens:
  - a. naam en adres van de verzekeraar;
  - b. naam en adres van de verzekeringnemer;
  - c. het polisnummer;
  - d. dagtekening en jaar van de ingang en van het einde van de dekking;
  - e. de aanduiding van de personen die als verzekerden worden aangemerkt;

- f. het gebied waarin de verzekering van kracht is, en
  - g. het verzekerde bedrag.
5. De korpschef maakt aantekening van de gegevens, bedoeld in het vierde lid.
  6. De houder van de jachtakte meldt elke wijziging van één van de gegevens, bedoeld in het vierde lid, onmiddellijk aan de korpschef.
  7. De korpschef verstrekt op verzoek schriftelijke inlichtingen over de nakoming van artikel 3.26, eerste lid, aanhef in samenhang met onderdeel c, van de wet voor zover deze blijken uit de bijgehouden aantekeningen, bedoeld in het vijfde lid, aan:
    - a. Onze Minister en Onze Minister van Veiligheid en Justitie;
    - b. de personen belast met de opsporing van de bij of krachtens de wet strafbaar gestelde feiten, en
    - c. hen die aannemelijk maken dat zij betrokken zijn bij schade die grond kan opleveren voor toepassing van artikel 3.29 van de wet.

§ 3.3.4. Jachtexamens, examens voor het gebruik van jachtvogels, de jachtakte en de valkeniersakte

Artikel 3.18

1. Om door Onze Minister te worden erkend, bevat het jachtexamen:
  - a. een theoretisch gedeelte, waarin wordt getoetst op kennis van:
    - 1°. het wild, bedoeld in artikel 3.20, tweede lid, van de wet, en dieren van andere soorten die schade kunnen veroorzaken aan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren en van hierop gelijkende diersoorten;
    - 2°. de leefomgeving van de in onderdeel a bedoelde diersoorten;
    - 3°. het beheer van het wild als bedoeld in artikel 3.20, tweede lid, van de wet;
    - 4°. het beheer van het edelhert, de ree, het damhert en het wilde zwijn;
    - 5°. de belangrijkste wettelijke voorschriften op het terrein van de jacht en de natuurbescherming;
    - 6°. de belangrijkste wettelijke voorschriften over het voorhanden hebben van geweren en munitie;
    - 7°. landbouw-, tuinbouw- en bosbouwgewassen die gevoelig zijn voor schade aangericht door dieren van de in onderdeel a bedoelde soorten, en de perioden gedurende het jaar waarin zich deze schade kan voordoen;

- 8°. de maatregelen die genomen kunnen worden om schade aan landbouw-, tuinbouw- en bosbouwgewassen aangericht door dieren van de in onderdeel a bedoelde soorten te voorkomen;
  - 9°. het geweer, de daarbij gebruikte munitie en het gebruik van het geweer;
  - 10°. de middelen, genoemd in de artikelen 3.21, eerste lid, onderdelen b, c, d, e, f, g en h, van de wet, de krachtens artikel 3.25, eerste en tweede lid, van de wet aangewezen middelen en de middelen, genoemd in artikel 3.9, en het gebruik van deze middelen;
  - 11°. kennis van de jachtmethoden en van de verzorging van voor consumptie bestemde dieren, en
  - 12°. kennis van hetgeen een goed jager betaamt.
- b. een praktisch gedeelte, waarin wordt getoetst op schietvaardigheid en bekwaamheid in de omgang met vuurwapens, waarbij onderscheid kan worden gemaakt al naar gelang de aard van het gebruik van de munitie.
- 2. Bij ministeriële regeling worden nadere regels gesteld aan een jachtexamen om te worden erkend. Deze regels hebben in elk geval betrekking hebben op:
    - a. de wijze van toetsing van kennis, vaardigheid en bekwaamheid, en
    - b. de wijze van beoordeling van examenresultaten.

Artikel 3.19

- 1. Om door Onze Minister te worden erkend, bevat het examen voor het gebruik van jachtvogels als bedoeld in artikel 3.30, tweede lid, tweede volzin, van de wet:
  - a. een theoretisch gedeelte, waarin wordt getoetst op kennis als bedoeld in artikel 3.18, eerste lid, onderdeel a, onder 1°, 2°, 3°, 5°, 7°, 8°, 10°, 11° en 12°;
  - b. een praktisch gedeelte, waarin wordt getoetst op bekwaamheid in de omgang met jachtvogels.
- 2. Artikel 3.18, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 3.20

- 1. Om door Onze Minister te worden erkend, worden het jachtexamen en het examen voor het gebruik van jachtvogels afgenomen door een organisatie die voldoet aan de volgende eisen:

- a. zij bezit rechtspersoonlijkheid;
  - b. de bestuursleden zijn naar evenredigheid afkomstig uit de kringen van jagers en natuurbescherming-landbouw;
  - c. zij beschikt over een itebank met ten minste vijfhonderd meerkeuzevragen die betrekking hebben op de examens, waarvan de relatieve samenstelling overeenkomt met de eisen die ten aanzien van het examen worden gesteld;
  - d. zij beschikt over een beeldbank met ten minste twee afbeeldingen van elk dier van de soorten, bedoeld in artikel 3.18, eerste lid, onderdeel a, onder 1°, en ten minste één afbeelding van de dieren van andere beschermde soorten, en
  - e. zij beschikt over:
    - 1°. een kwaliteitszorgsysteem;
    - 2°. een reglement waarin is vastgelegd aan welke eisen dient te worden voldaan om een examen te mogen afleggen, wanneer examens worden afgenomen, de wijze waarop het resultaat van het examen wordt beoordeeld, wie gerechtigd is de examens bij te wonen, en
    - 3°. een geschillenregeling.
2. Onze Minister wijst personen aan die belast zijn met het toezicht op de kwaliteit van jachtexamens en examens voor het gebruik van jachtvogels. Deze personen worden gekozen uit de kring van Commissarissen van de Koning en burgemeesters.
  3. Een persoon als bedoeld in het tweede lid ziet erop toe dat de organisatie die examens afneemt voldoet aan de eisen, genoemd in het eerste lid, en dat de examens worden afgenomen in overeenstemming met de bij en krachtens de artikelen 3.18 en 3.19 gestelde regels.
  4. Het bestuur van een organisatie die examens afneemt, verstrekt aan personen als bedoeld in het tweede lid desgevraagd inlichtingen over de inhoud van en de wijze van afnemen van examens en laat desgevraagd deze personen het afleggen van examens bijwonen.
  5. Een persoon als bedoeld in het tweede lid informeert Onze Minister over zijn bevindingen ten aanzien van de organisatie die van belang zijn voor de erkenning van examens die zijn afgenomen door die organisatie.

Artikel 3.21

1. De jachtakte geldt van 1 april tot 1 april van het daaropvolgende kalenderjaar en is van kracht voor heel Nederland.

2. De valkeniersakte geldt van 1 april tot 1 april van het vijfde daaropvolgende kalenderjaar en is van kracht voor heel Nederland.
3. De jachtakte en de valkeniersakte verliezen hun geldigheid van rechtswege op het tijdstip waarop een rechterlijke uitspraak waarbij aan de houder de bevoegdheid tot het gebruik van een geweer, onderscheidenlijk van jachtvogels ter uitoefening van het bepaalde bij of krachtens de wet is ontzegd, voor tenuitvoerlegging vatbaar wordt.
4. Bij ministeriële regeling worden regels gesteld ten aanzien van:
  - a. de aanvraag van jachtakten en valkeniersakten;
  - b. het besluit op aanvragen van jachtakten en valkeniersakten.
5. Degene wiens jachtakte of valkeniersakte is ingetrokken, levert deze binnen vijf dagen nadat het besluit tot intrekking hem bekend is gemaakt, in bij degene die haar heeft verleend.
6. Degene aan wie de bevoegdheid tot jagen bij een rechterlijke uitspraak is ontzegd, levert binnen vijf dagen nadat die uitspraak voor tenuitvoerlegging vatbaar is geworden, diens jachtakte of valkeniersakte in bij degene die haar heeft verleend.

§ 3.3.5. Examens voor het gebruik van eendenkooien en opschrift afpaling eendenkooien

Artikel 3.22

1. Om door Onze Minister te worden erkend wordt in het examen voor het gebruik van eendenkooien als bedoeld in artikel 3.30, derde lid, van de wet getoetst op kennis als bedoeld in artikel 3.18, eerste lid, onderdeel a, onder 1°, 2°, 3°, 5°, 10°, 11° en 12°.
3. De artikelen 3.18, tweede lid, en 3.20 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 3.23

De eigenaar van een eendenkooi gebruikt voor de afpaling van de eendenkooi, bedoeld in artikel 3.30, negende lid, van de wet palen die zijn voorzien van het opschrift "Eendenkooi van x, met recht van afpaling op y meter, gerekend uit het midden der kooi", waarbij wordt ingevuld voor:

- x: de naam van de eigenaar van de desbetreffende eendenkooi;
- y: het aantal meters waarop het afpalingsrecht betrekking heeft.

Titel 3.4. Onder zich hebben of verhandelen van dieren of planten

§ 3.4.1. Beperkingen onder zich hebben, verhandelen of vervoeren van dieren of planten

Artikel 3.24

1. Het is verboden gefokte vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, die niet zijn genoemd in bijlage A, B, C of D bij verordening nr. 338/97, of producten of eieren daarvan onder zich te hebben of te verhandelen.
2. Het is verboden dieren of planten van de soorten, genoemd in bijlage A, B, C of D bij verordening nr. 338/97, producten of eieren van deze dieren, of producten van deze planten onder zich te hebben.
3. Het is verboden dieren of planten van de soorten, genoemd in bijlage C of D bij verordening nr. 338/97, producten of eieren van deze dieren, of producten van deze planten te verhandelen.
4. Het tweede lid en derde lid zijn niet van toepassing op dieren en planten van soorten, genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage I of II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn.

Artikel 3.25

Het is verboden uit het wild afkomstige dieren van de soorten, genoemd in bijlage 1 bij dit besluit, onder zich te hebben of te verhandelen.

§ 3.4.2. Prepareren van vogels

Artikel 3.26

1. Het is verboden een uit het wild afkomstige vogel als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te prepareren.
2. Het verbod, bedoeld in het eerste lid, is niet van toepassing op degene die:
  - a. aan Onze Minister binnen drie dagen na ontvangst gegevens verstrekt over een vogel als bedoeld in het eerste lid, die hem ter preparatie wordt aangeboden, op een bij ministeriële regeling te bepalen wijze, en
  - b. een door Onze Minister verstrekt merkteken aanbrengt op geprepareerde vogels als bedoeld in het eerste lid.

3. Bij ministeriële regeling worden regels gesteld over het verstrekken van gegevens en het merken van geprepareerde vogels, bedoeld in het tweede lid. Deze regels kunnen onder meer betrekking hebben op:
  - a. welke gegevens aan Onze Minister worden verstrekt;
  - b. de kenmerken van de merktekens, en
  - c. de wijze waarop een merkteken wordt aangevraagd.

§ 3.4.3. Administratie, merktekens en plaatsen van in- en uitvoer

Artikel 3.27

1. Degene die een levend gefokt dier of een levende gekweekte plant onder zich heeft, houdt een administratie bij met betrekking tot dat dier of die plant, indien het dier of de plant behoort tot:
  - a. de soorten genoemd in bijlage IV bij de Habitatrictlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn;
  - b. de soorten, genoemd in bijlage A bij verordening nr. 338/97, met uitzondering van de in bijlage VIII bij verordening nr. 865/2006 genoemde diersoorten en de hybriden daarvan;
  - c. de diersoorten, genoemd in bijlage B bij verordening nr. 338/97, met uitzondering van:
    - 1°. gefokte vogels, die van een gesloten pootring zijn voorzien, en
    - 2°. de soorten, genoemd in bijlage 2 bij dit besluit, of
  - d. de kunstmatig gekweekte hybriden van niet van een annotatie voorziene soorten genoemd in bijlage A bij verordening nr. 338/97, voor zover voor die soorten een fyto-sanitair certificaat als bedoeld in artikel 17 van verordening nr. 865/2006 is afgegeven.
2. Bij ministeriële regeling worden regels gesteld over de administratie, bedoeld in het eerste lid. Deze regels kunnen onder meer betrekking hebben op:
  - a. de gegevens die worden geadministreerd;
  - b. de wijze waarop de administratie wordt bijgehouden, en
  - c. de bewaartermijn van de administratie.
3. Degene die een administratie als bedoeld in het eerste lid bijhoudt, verschaft desgevraagd inzage in die administratie aan in en op grond van artikel 7.1 van de wet aangewezen ambtenaren.

Artikel 3.28

1. Een ieder die een vogel van een soort als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn of genoemd in bijlage A bij verordening nr. 338/97 fokt, voorziet de vogel van een gesloten pootring.
2. Het eerste lid is niet van toepassing ten aanzien van vogels van de soorten, genoemd in bijlage X bij verordening nr. 865/2006.
3. De gesloten pootringen, bedoeld in het eerste lid, worden uitgereikt door Onze Minister.
4. Bij ministeriële regeling worden nadere regels gesteld over de pootringen. Deze regels kunnen onder meer betrekking hebben op:
  - a. de kenmerken van de pootringen, waarbij onderscheid gemaakt kan worden naar vogelsoort, en
  - b. de wijze waarop de gesloten pootringen dienen te worden aangevraagd.
5. In afwijking van het derde lid, kunnen bij ministeriële regeling rechtspersoonlijkheid bezittende organisaties worden aangewezen die belast zijn met de taak om pootringen uit te geven.
6. Bij de ministeriële regeling, bedoeld in het vijfde lid, kan worden bepaald dat:
  - a. de aangewezen organisaties een administratie bijhouden op een bij de ministeriële regeling te bepalen wijze, en
  - b. de aangewezen organisaties informatie verstrekken aan Onze Minister op een bij de ministeriële regeling te bepalen wijze.

Artikel 3.29

Het is verboden dieren, planten, producten, nesten of eieren van dieren of producten van planten van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, of genoemd in bijlage A, B, C, of D van verordening nr. 338/97 op andere plaatsen dan bij ministeriële regeling aangewezen douanekantoren Nederland binnen of buiten te brengen.

§ 3.4.4. Aanwijzing EU-wetgeving

Artikel 3.30

1. Als verordening als bedoeld in artikel 3.36, onderdeel e, van de wet wordt aangewezen verordening (EEG) nr. 3254/91 van de Raad van 4 november 1991 houdende een verbod op het gebruik van de wildklem in de Gemeenschap en op het binnenbrengen in de Gemeenschap van pelzen en produkten die vervaardigd zijn van bepaalde in het wild levende diersoorten

uit landen waar gebruik wordt gemaakt van de wildklem of andere vangmethoden die niet stroken met de internationale normen voor humane vangst met behulp van vallen (PbEG 1991, L 308).

2. Als richtlijn als bedoeld in artikel 3.36, onderdeel e, van de wet wordt aangewezen richtlijn 83/129/EEG van de Raad van 28 maart 1983 betreffende de invoer in de Lid-Staten van huiden van bepaalde zeehondenjongen en daarvan vervaardigde produkten (PbEG 1983, L 91).

Titel 3.5 Regels ter uitvoering van EU-verordeningen inzake invasieve uitheemse soorten

Artikel 3.31

Onze Minister kan regels stellen ter uitvoering van artikel 10, eerste lid, van verordening nr. 1143/2014. Deze regels kunnen voorzien in:

- a. een verbod op het op het grondgebied van de Unie brengen, waaronder begrepen het doorvoeren onder douanetoezicht, van een invasieve uitheemse soort als bedoeld in artikel 3, onderdeel 2, van verordening nr. 1143/2014;
- b. een verbod op het houden van een soort als bedoeld in onderdeel a;
- c. een verbod op het kweken van een soort als bedoeld in onderdeel a;
- d. een verbod op het naar, uit of binnen de Unie vervoeren van een soort als bedoeld in onderdeel a, behalve om in het kader van uitroeiing naar voorzieningen te worden vervoerd;
- e. een verbod op het in de handel brengen van een soort als bedoeld in onderdeel a;
- f. een verbod op het gebruiken of uitwisselen van een soort als bedoeld in onderdeel a;
- g. een verbod op het zich laten voortplanten, kweken of telen van een soort als bedoeld in onderdeel a, of
- h. een verbod op het vrijlaten in het milieu van een soort als bedoeld in onderdeel a.

HOOFDSTUK 4. BESTUURLIJKE BOETEN

Artikel 4.1

1. Als gedragingen als bedoeld in artikel 7.6, eerste lid, van de wet worden aangewezen:

- a. het binnenbrengen in de Gemeenschap van een specimen in strijd met het bepaalde in artikel 4, derde en vierde lid, van verordening nr. 338/97;
  - b. handelen in strijd met een voorwaarde of vereiste, verbonden aan een vergunning of certificaat op grond van artikel 11, derde lid, van verordening nr. 338/97, voor zover de voorwaarde of het vereiste ziet op de administratie, de verstrekking van gegevens of het merken van dieren, planten of eieren;
  - c. handelen in strijd met de artikelen 33, eerste lid, onderdeel c, en 40, eerste lid, onderdeel d, van verordening nr. 865/2006 van de Commissie van 4 mei 2006 houdende uitvoeringsbepalingen van Verordening (EG) nr. 338/97 van de Raad inzake de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten door controle op het desbetreffende handelsverkeer (PB L 166), en
  - d. handelen in strijd met het bepaalde bij of krachtens de artikelen 3.27 en 3.28 van dit besluit.
2. De bestuurlijke boete, bedoeld in artikel 7.6, tweede lid, van de wet, bedraagt ten hoogste € 200,- voor natuurlijke personen en € 2.000,- voor rechtspersonen.
  3. In afwijking van het tweede lid bedraagt de bestuurlijke boete ten hoogste € 400,- voor natuurlijke personen en € 4.000,- voor rechtspersonen, indien ten tijde van het begaan van een overtreding nog geen vijf jaren zijn verstreken sinds een eerder aan de overtreder opgelegde bestuurlijke boete voor een overtreding, behorende tot eenzelfde categorie van gedragingen als bedoeld in het eerste lid, onherroepelijk is geworden.

HOOFDSTUK 5. SLOTBEPALINGEN

Titel 5.1. Wijziging andere regelgeving

Artikel 5.1

In hoofdstuk III van de bijlage bij het Aanwijzingsbesluit Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken worden de beschrijvingen van categorieën van beperkingenbesluiten op grond van de Boswet, de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen door de volgende beschrijving:

Wet natuurbescherming

- (artikel 2.1, eerste lid) aanwijzing door de Minister van Economische Zaken van een gebied als Natura 2000-gebied;
- (artikel 2.11, eerste lid) aanwijzing door de Minister van Economische Zaken van een gebied als bijzonder nationaal natuurgebied;
- (artikel 4.2, derde lid) bij besluit van gedeputeerde staten of de Minister van Economische Zaken (krachtens artikel 1.3, vijfde lid) opgelegd verbod op het vellen van houtopstanden.

Artikel 5.2

Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 2.5.4, tweede lid, wordt "Natuurbeschermingswet 1998" vervangen door: Wet natuurbescherming.

B

In artikel 2.5.10, derde lid, onderdeel b, wordt "de Natuurbeschermingswet 1998" vervangen door: artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming of een omgevingsvergunning die wordt verleend op grond van artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onderdeel i, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in samenhang met artikel 2.2aa, onderdeel a, van het Besluit omgevingsrecht.

Artikel 5.3

In de definitie van "gebied van bijzondere landschappelijke waarde" van artikel 1 van het Besluit bestrijding bacterievuur 1983 wordt "een gebied dat als beschermd natuurmonument is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet (1967, Stb. 572)" vervangen door: een gebied dat is aangewezen als Natura 2000-gebied, bijzonder nationaal natuurgebied, bijzonder provinciaal landschap of als gebied behorende tot het natuurnetwerk Nederland als bedoeld in de Wet natuurbescherming.

Artikel 5.4

De bijlage bij het Besluit Bibob wordt als volgt gewijzigd:

A

Het onderdeel "Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I)" komt te luiden: Ministerie van Economische Zaken (EZ).

B

In het onderdeel "Ministerie van Economische Zaken (EZ)" (nieuw) vervalt het onderdeel Faunafonds.

Artikel 5.5

In artikel 1, eerste lid, onderdeel f, onder 1°, van het Besluit gebruik meststoffen wordt "Natuurbeschermingswet 1998" vervangen door: Wet natuurbescherming.

Artikel 5.6

Het Besluit houders van dieren wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 1.4, eerste lid, onderdeel b, onder 2°, komt te luiden:

2°. is niet verboden bij artikel 3.2, eerste lid, of 3.6, eerste lid, van de Wet natuurbescherming, in samenhang met artikel 3.2, tweede en derde lid, onderscheidenlijk artikel 3.6, derde lid, van die wet en krachtens artikel 3.3, derde lid, onderscheidenlijk 3.8, derde lid, van die wet verleende ontheffingen of vrijstellingen, en is niet verboden op grond van bij of krachtens artikel 3.37, 3.38 of 3.39 van de Wet natuurbescherming, gestelde regels, in samenhang met krachtens artikel 3.40 van die wet verleende ontheffingen of vrijstellingen, of.

B

In artikel 4.2, tweede lid, onderdeel a, wordt "die op grond van de artikelen 4 en 5 van de Flora- en faunawet zijn aangewezen" vervangen door: genoemd in bijlage IIa.

C

Na bijlage II wordt een bijlage ingevoegd, luidende:

Bijlage IIa. Diersoorten als bedoeld in artikel 4.2, tweede lid, onderdeel a.

- a. vogelsoorten als bedoeld in artikel 1 van de richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand (PbEU 2010, L 20);
- b. diersoorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG 1992 L 206);
- c. diersoorten, genoemd in bijlage A, B, C of D bij verordening (EG) nr. 338/97 van de Raad van de Europese Unie van 9 december 1996 inzake de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten door controle op het desbetreffende handelsverkeer (PbEG L 61);
- d. diersoorten als bedoeld in verordening (EG) nr. 1007/2009 van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 16 september 2009 betreffende de handel in zeehondenproducten (PbEU L 286);
- e. diersoorten, genoemd in bijlage I bij verordening (EEG) nr. 3254/91 van de Raad van 4 november 1991 houdende een verbod op het gebruik van de wildklem in de Gemeenschap en op het binnenbrengen in de Gemeenschap van pelzen en produkten die vervaardigd zijn van bepaalde in het wild levende diersoorten uit landen waar gebruik wordt gemaakt van de wildklem of andere vangmethoden die niet stroken met de internationale normen voor humane vangst met behulp van vallen (PbEG L 308);
- f. diersoorten, genoemd in bijlage II bij het op 19 september 1979 te Bern tot stand gekomen Verdrag inzake het behoud van wilde dieren en planten en hun natuurlijke leefmilieus (Trb. 1980, 60), naar de tekst zoals deze bij dat verdrag is vastgesteld;
- g. diersoorten, genoemd in bijlage I bij het op 23 juni 1979 te Bonn tot stand gekomen Verdrag inzake de bescherming van trekkende wilde diersoorten (Trb. 1980, 145) naar de tekst zoals deze bij dat verdrag is vastgesteld;
- h. diersoorten, genoemd in onderdeel A van de bijlage bij de Wet natuurbescherming.

Artikel 5.7

In artikel 14, onderdeel g, van het Besluit inrichting landelijk gebied wordt "een herbeplantingsplicht als bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de Boswet geldt" vervangen door: een herbeplantingsplicht als bedoeld in artikel 4.3, eerste lid, van de Wet natuurbescherming geldt.

Artikel 5.8

Het Besluit justitiële en strafvorderlijke gegevens wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 4, tweede lid, onderdeel r, wordt "Flora- en faunawet" vervangen door: hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming.

B

In artikel 13, derde lid, onderdeel b, komt te luiden:

b. hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming;.

C

In artikel 16, onderdeel d, wordt "van de Flora- en faunawet" vervangen door: van hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming.

Artikel 5.9

De bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage wordt als volgt gewijzigd:

A

In onderdeel A, onder 1, komt de definitie van "gevoelig gebied" te luiden:

gevoelig gebied: een gebied dat krachtens artikel 2.1, eerste lid, van de Wet natuurbescherming is aangewezen als Natura 2000-gebied;.

B

In de tabel van onderdeel D wordt met betrekking tot onderdeel D.27 in de vierde kolom "Het besluit, bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de Boswet" vervangen door: Het besluit, bedoeld in artikel 4.5, derde lid, van de Wet natuurbescherming.

Artikel 5.10

In artikel 2, tweede lid, van het Besluit ontgrondingen in rijkswateren wordt "krachtens artikel 10, eerste lid, of 10a, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998" wordt vervangen door: krachtens artikel 2.1, eerste lid, van de Wet natuurbescherming.

Artikel 5.11

De tabel van bijlage II bij het Besluit OM-afdoening wordt als volgt gewijzigd:

A

De tekst "Nummers BM 260 – BM 277, BM 331 en BM 570: Flora- en faunawet (FFW) inheems" wordt vervangen door: Nummers BM 260a – BM 277 en BM 331: Wet natuurbescherming (WNB) bescherming soorten.

B

De onderdelen met betrekking tot codes BM 260, BM 261, BM 262, BM 263, BM 264, BM 265, BM 266, BM 267, BM 268, BM 269, BM 270, BM 271, BM 272, BM 273, BM 274, BM 275, BM 276, BM 277, BM 331, BM 570a en BM 570b worden vervangen door de volgende onderdelen onder vermelding van de daarbij opgenomen gegevens in de daarvoor binnen de tabel onderscheiden kolommen:

BM 260a	opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen, vernielen van planten van soorten van Europees belang	3.5 lid 5 WNB	1/2
BM 260b	opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen, vernielen van vaatplanten van overige soorten	3.10 lid 1 WNB	1/2
BM 261a	opzettelijk doden, vangen van vogels	3.1 lid 1 WNB	1/2
BM 261b	opzettelijk doden, vangen van dieren van soorten van Europees belang	3.5 lid 1 WNB	1/2
BM 261c	opzettelijk doden, vangen van dieren van overige soorten	3.10 lid 1 WNB	1/2
BM 262a	opzettelijk storen van vogels	3.1 lid 4 WNB	1/2
BM 262b	opzettelijk verstoren van dieren van soorten van Europees belang	3.5 lid 2 WNB	1/2
BM 263a	opzettelijk nesten, rustplaatsen van vogels vernielen, beschadigen, nesten van vogels weg nemen	3.1 lid 2 WNB	1/2

	(max. 3 in combinatie met BM 263b en BM 263c)		
BM 263b	beschadigen, vernielen van voortplantingsplaatsen, rustplaatsen van dieren van soorten van Europees belang (max. 3 in combinatie met BM 263a en BM 263c)	3.5 lid 4 WNB	1/2
BM 263c	opzettelijk beschadigen, vernielen van vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen van dieren van overige soorten (max, 3 in combinatie met BM 263a en BM 263b)	3.10 lid 1 WNB	1/2
BM 264a	opzettelijk vernielen, beschadigen van eieren van vogels en rapen en onder zich hebben van eieren van vogels	3.1 lid 2 en 3 WNB	1/2
BM 264b	opzettelijk vernielen, rapen van eieren van dieren van soorten van Europees belang	3.5 lid 3 WNB	1/2
BM 265a	onder zich hebben voor verkoop, vervoeren voor verkoop, verhandelen, ruilen, te koop of te ruil aanbieden van planten van soorten van Europees belang (1-5 stuks in combinatie met BM 265b)	3.6 lid 1 WNB	1/2
BM 265b	onder zich hebben, vervoeren anders dan voor verkoop, van planten van soorten van Europees belang (1-5 stuks in combinatie met BM 265a)	3.6 lid 2 WNB	1/2
BM 266a	onder zich hebben voor verkoop, vervoeren voor verkoop, verhandelen, ruilen, te koop of te ruil aanbieden van planten van soorten van Europees belang (6-10 stuks in combinatie met BM 266b)	3.6 lid 1 WNB	1/2
BM 266b	onder zich hebben,	3.6 lid 2 WNB	1/2

	vervoeren anders dan voor verkoop, van planten van soorten van Europees belang (6-10 stuks in combinatie met BM 266a)		
BM 267a	verkopen, vervoeren voor verkoop, onder zich hebben voor verkoop of ten verkoop aanbieden van vogels, delen of producten daarvan (1-5 stuks in combinatie met BM 267b, BM 267c en BM 267d)	3.2 lid 1 WNB	1/2
BM 267b	onder zich hebben of vervoeren anders dan voor verkoop, van vogels, delen of producten (1-5 stuks in combinatie met BM 267a, BM 267c en BM 267d)	3.2 lid 6 WNB	1/2
BM 267c	onder zich hebben voor verkoop, vervoeren voor verkoop, verhandelen, ruilen, te koop of te ruil aanbieden van dieren van soorten van Europees belang (1-5 stuks in combinatie met BM 267a, BM 267b en BM 267d)	3.6 lid 1 WNB	1/2
BM 267d	onder zich hebben, vervoeren anders dan voor verkoop, van dieren van soorten van Europees belang (1-5 stuks in combinatie met BM 267a, BM 267b en BM 267c)	3.6 lid 2 WNB	1/2
BM 268a	verkopen, vervoeren voor verkoop, onder zich hebben voor verkoop of ten verkoop aanbieden van vogels, delen of producten daarvan (6-10 stuks in combinatie met BM 268b, BM 268c en BM 268d)	3.2 lid 1 WNB	1/2
BM 268b	onder zich hebben of vervoeren anders dan voor verkoop, van vogels, delen of	3.2 lid 6 WNB	1/2

	producten (6-10 stuks in combinatie met BM 268a, BM 268c en BM 268d)		
BM 268c	onder zich hebben voor verkoop, vervoeren voor verkoop, verhandelen, ruilen, te koop of te ruil aanbieden van dieren van soorten van Europees belang (6-10 stuks in combinatie met BM 268a, BM 268b en BM 268d)	3.6 lid 1 WNB	1/2
BM 268d	onder zich hebben, vervoeren anders dan voor verkoop, van dieren van soorten van Europees belang (6-10 stuks in combinatie met BM 268a, BM 268b en BM 268c)	3.6 lid 2 WNB	1/2
BM 269	vervoeren, verkopen, te koop aanbieden, kopen, onder zich hebben van mistnetten (max. 3 stuks)	3.24 lid 4 WNB	1/2
BM 273	opzettelijk zich buiten een gebouw bevinden met ongeoorloofde middelen die geschikt of bestemd zijn voor het doden of vangen of doden van één dier (max. 3 stuks)	3.24 lid 2 WNB	1/2
BM 274	opzettelijk zich buiten een gebouw bevinden met ongeoorloofde middelen die geschikt of bestemd zijn voor het doden of vangen of doden van meer dan één dier (max. 3 stuks)	3.24 lid 2 WNB	1/2
BM 275	als degene die niet voorzien is van een jachtakte, in het veld een geweer of een gedeelte van een geweer dragen, terwijl hij niet uit andere hoofde tot het gebruik van een geweer ter plaatse gerechtigd is	3.26 lid 1 WNB	1
BM 276	als degene die zich ter uitoefening van de jacht in het veld ophoudt, met middelen	3.21 lid 2 WNB	11

	die niet wettelijk zijn aangewezen om daarvoor te worden gebruikt		
BM 277	zich bevinden in een veld met een dier dat hem toebehoort of onder zijn toezicht staat en dat in het veld dieren opspoort, doodt, verwondt, vangt of bemachtigt	3.24 lid 5 WNB	1
BM 331	dieren of eieren van dieren uit te zetten	3.34 lid 1 WNB	1/2

C

De tekst "Nummers BM 278 – BM 291: Flora - en faunawet (FFW) uitheems" wordt vervangen door: Nummers BM 278a – BM 291: Wet natuurbescherming (WNB) bescherming soorten/CITES.

D

In de onderdelen met betrekking tot codes BM 278a, BM 278b, BM 279a, BM 279b, BM 280a, BM 280b, BM 281a, BM 281b, BM 282a, BM 282b, BM 283a, BM 283b, BM 284a, BM 284b, BM 285a, BM 285b, BM 286a, BM 286b, BM 287a, BM 287b, BM 288a, BM 288b, BM 289a, BM 289b, BM 290a, BM 290b, BM 291a en BM 291b wordt in de kolom betreffende de wettelijke grondslag "13, lid 1, onder a FFW" telkens vervangen door: 3.37 WNB.

E

De tekst "Nummers BM 292 – BM 294 Boswet (Bw)" wordt vervangen door: Nummers BM 292 – BM 294: Wet natuurbescherming (WNB) bescherming houtopstanden.

F

De onderdelen met betrekking tot codes BM 292, BM 293 en BM 294 worden vervangen door de volgende onderdelen onder vermelding van de daarbij opgenomen gegevens in de daarvoor binnen de tabel onderscheiden kolommen:

BM 292	vellen of doen vellen van een houtopstand, met	4.2 lid 1 WNB	1/2
--------	--	---------------	-----

	uitzondering van het periodiek vellen van vriend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan		
BM 293	als eigenaar van grond, waarop een houtopstand, met uitzondering van het periodiek vellen van vriend- of hakhout, is geveld of op andere wijze tenietgegaan, niet voldoet aan verplichting binnen een tijdvak van drie jaren na de velling of het tenietgaan van de houtopstand te herbeplanten volgens de hiervoor gestelde regels (max. 1 hectare)	4.3 lid 1 WNB	1/2
BM 294	als eigenaar van grond, waarop een houtopstand, met uitzondering van het periodiek vellen van vriend- of hakhout, is geveld of op andere wijze tenietgegaan, niet voldoet aan verplichting beplanting die niet is aangeslagen binnen drie jaren te vervangen (max. 1 hectare)	4.3 lid 2 WNB	1/2

G

De tekst "Nummer BM 295: Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw 1998)" wordt vervangen door: Nummer BM 295: Wet natuurbescherming (WNB) bescherming Natura 2000-gebieden.

H

Het onderdeel met betrekking tot code BM 295 wordt vervangen door het volgende onderdeel onder vermelding van de daarbij opgenomen gegevens in de daarvoor binnen de tabel onderscheiden kolommen:

BM 295	zich in strijd met de beperkingen die ingevolge artikel 2.5, eerste lid, WNB zijn opgelegd, bevinden in een Natura 2000-gebied	2.5 lid 3 WNB	1/2
--------	--	---------------	-----

Artikel 5.12

In artikel 4:3, vijfde lid, vierde gedachtestreep, van het Besluit politiegegevens wordt "Flora- en faunawet" vervangen door: Wet natuurbescherming.

Artikel 5.13

Het Besluit omgevingsrecht wordt als volgt gewijzigd:

A

Aan het slot van het opschrift van artikel 2.2a wordt toegevoegd: (milieu).

B

Na artikel 2.2a wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 2.2aa. Activiteiten die van invloed kunnen zijn op de fysieke leefomgeving (Natura 2000-activiteiten en flora- en fauna-activiteiten)

Als categorie activiteiten als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder i, van de wet, worden tevens aangewezen:

a. het realiseren van een project of het verrichten van een andere handeling als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming, behoudens de gevallen, bedoeld in de artikelen 2.9, eerste, tweede, derde of vijfde lid, of 9.4, eerste, achtste of negende lid, van die wet, artikel 9, vijfde lid, van de Spoedwet wegverbreding of artikel 13, achtste lid, van de Tracéwet, voor zover dat project, onderscheidenlijk die handeling bestaat uit een activiteit waarop het verbod, bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onderdelen a tot en met h of in artikel 2.2 van de wet, of bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onderdeel i, van de wet in samenhang met artikel 2.2a van toepassing is en voor zover voor dat project, onderscheidenlijk voor die andere handeling geen vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming is aangevraagd of verleend;

b. het verrichten van een handeling als bedoeld in de artikelen 3.1, 3.5 of 3.10, eerste lid, van de Wet natuurbescherming, behoudens de gevallen, bedoeld in de artikelen 3.3, tweede of zevende lid, 3.8, tweede of zevende lid, 3.10, tweede of derde lid, of 3.31, eerste lid, voor zover die handeling bestaat uit een activiteit waarop het verbod, bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onderdelen a tot en met h of in artikel 2.2 van de wet, of bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onderdeel i, van de wet in samenhang met artikel 2.2a van toepassing is en voor zover voor die handeling geen ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, 3.8, eerste lid of 3.10, tweede lid in samenhang met 3.8, eerste lid, is aangevraagd of verleend.

C

Aan hoofdstuk 5 wordt een paragraaf toegevoegd, luidende:

§ 5.6. Regels met betrekking tot Natura 2000-activiteiten en flora- en fauna-activiteiten

Artikel 5.21. Regels voor de beoordeling van een aanvraag

1. Voor zover de aanvraag betrekking heeft op een activiteit als bedoeld in artikel 2.2aa, onderdeel a, kan de omgevingsvergunning slechts worden verleend op de gronden die zijn aangegeven in de artikelen 2.8 en 5.5, derde lid, van de Wet natuurbescherming, het bepaalde krachtens artikel 2.9, zevende lid, van die wet en de artikelen 2.13 en 2.14 van het Besluit natuurbescherming.
2. Voor zover de aanvraag betrekking heeft op een activiteit als bedoeld in artikel 2.2aa, onderdeel b, en het betreft een handeling als bedoeld in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming kan de omgevingsvergunning slechts worden verleend op de gronden die zijn aangegeven in artikel 3.3, vierde lid, van de Wet natuurbescherming.
3. Voor zover de aanvraag betrekking heeft op een activiteit als bedoeld in artikel 2.2aa, onderdeel b, en het betreft een handeling als bedoeld in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming kan de omgevingsvergunning slechts worden verleend op de gronden die zijn aangegeven in artikel 3.8, vijfde lid, van de Wet natuurbescherming.
4. Voor zover de aanvraag betrekking heeft op een activiteit als bedoeld in artikel 2.2aa, onderdeel b, en het betreft een handeling als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, van de Wet natuurbescherming kan de omgevingsvergunning slechts worden verleend op de gronden die zijn aangegeven in artikel 3.8, vijfde lid, of 3.10, tweede lid, van de Wet natuurbescherming.

Artikel 5.22. Regels met betrekking tot aan een vergunning te verbinden voorschriften

1. Aan een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.2aa, onderdeel a, wordt, ingeval toepassing wordt gegeven aan artikel 5.21, eerste lid in samenhang met artikel 2.8, vierde lid, van de Wet natuurbescherming, het voorschrift verbonden dat compenserende maatregelen als bedoeld in artikel 2.8, vierde lid, onder c, van die wet worden getroffen. Behoudens gevallen waarin artikel 6.10a, tweede lid, van toepassing is, melden gedeputeerde staten de compenserende maatregelen aan Onze Minister van Economische Zaken, die de Europese Commissie van de maatregelen op de hoogte stelt.
2. Aan een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.2aa, onderdeel b, voor zover het betreft een handeling als bedoeld in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming, worden voorschriften verbonden als bedoeld in artikel 3.3, vijfde lid, van de Wet natuurbescherming.

D

Na hoofdstuk 5 wordt een hoofdstuk ingevoegd, luidende:

Hoofdstuk 5a. Uitgebreide voorbereidingsprocedure

Artikel 5a.1. Aanvullende aanwijzing van categorieën gevallen waarin afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is

Als categorie als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel f, van de wet worden aangewezen gevallen als bedoeld in artikel 6.10a, derde lid.

E

Aan paragraaf 6.2 worden drie artikelen toegevoegd, luidende:

Artikel 6.10a. Natura 2000- en flora- en fauna-activiteiten

1. Voor zover een aanvraag betrekking heeft op een activiteit als bedoeld in artikel 2.2aa, onderdeel a of b, wordt de omgevingsvergunning niet verleend dan nadat gedeputeerde staten als bedoeld in artikel 1.3, eerste lid, van de

Wet natuurbescherming hebben verklaard dat zij daartegen geen bedenkingen hebben.

2. Indien de activiteit betrekking heeft op een project of handeling behorend tot een in artikel 1.3, eerste lid, van het Besluit natuurbescherming aangewezen categorie van projecten en handelingen, wordt in het eerste lid in plaats van "gedeputeerde staten als bedoeld in artikel 1.3, eerste lid, van de Wet natuurbescherming hebben verklaard dat zij daartegen geen bedenkingen hebben" gelezen "Onze Minister van Economische Zaken heeft verklaard dat hij daartegen geen bedenkingen heeft".
3. Het eerste lid, al dan niet in samenhang met het tweede lid, is niet van toepassing indien gedeputeerde staten als bedoeld in het eerste lid tevens het bevoegd gezag zijn, onderscheidenlijk indien Onze Minister van Economische Zaken tevens het bevoegd gezag is, om te beslissen op de desbetreffende aanvraag om een omgevingsvergunning.
4. Een verklaring kan slechts worden gegeven:
  - a. voor zover de aanvraag betrekking heeft op een activiteit als bedoeld in artikel 2.aa, onderdeel a: op de gronden, die zijn aangegeven in artikel 2.8 en artikel 5.5, derde lid, van de Wet natuurbescherming, het bepaalde krachtens artikel 2.9, zevende lid, van die wet en de artikelen 2.13 en 2.14 van het Besluit natuurbescherming.
  - b. voor zover de aanvraag betrekking heeft op een activiteit als bedoeld in artikel 2.2aa, onderdeel b:
    - 1°. voor zover het betreft een handeling als bedoeld in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming: op de gronden, aangegeven in artikel 3.3, vierde lid, van de Wet natuurbescherming;
    - 2°. voor zover het betreft een handeling als bedoeld in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming: op de gronden, aangegeven in artikel 3.8, vijfde lid, van de Wet natuurbescherming;
    - 3°. voor zover het betreft een handeling als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, van de Wet natuurbescherming: op de gronden, aangegeven in artikel 3.8, vijfde lid, of 3.10, tweede lid, van de Wet natuurbescherming.
5. Ingeval de aanvraag betrekking heeft op een activiteit als bedoeld in artikel 2.2aa, onderdeel a, wordt in voorkomend geval in de verklaring opgenomen hoeveel ontwikkelingsruimte overeenkomstig artikel 2.7, eerste lid, aanhef en onderdeel d, van het Besluit natuurbescherming wordt toegedeeld aan het project, onderscheidenlijk de andere handeling.

Artikel 6.10b. Verplicht verzoek vvgb-orgaan tot intrekking of wijziging omgevingsvergunningen voor Natura 2000-activiteiten

Voor zover een omgevingsvergunning betrekking heeft op een activiteit als bedoeld in artikel 2.2aa, onderdeel a, geeft een bestuursorgaan als bedoeld in artikel 6.10a, eerste of tweede lid, toepassing aan artikel 2.29, eerste lid, van de wet in het geval, bedoeld in artikel 5.4, tweede lid, van de Wet natuurbescherming.

Artikel 6.10c. Verplichte intrekking omgevingsvergunningen voor flora- en fauna-activiteiten vanwege verzoek vvgb-orgaan

In aanvulling op de artikelen 5.19 en 5.20 van de wet, trekt het bevoegd gezag een omgevingsvergunning in, voor zover deze betrekking heeft op een activiteit als bedoeld in artikel 2.2aa, onderdeel b, wanneer een bestuursorgaan als bedoeld in artikel 6.10a, eerste of tweede lid, daarom verzoekt in gevallen als bedoeld in artikel 5.4, derde lid, van de Wet natuurbescherming.

Artikel 5.14

In onderdeel 2.3 van de bijlage bij het Besluit vaststelling selectielijst van de Raad van State deelbeleidsterrein bestuursrechtspraak en algemene taken en bedrijfsvoering wordt "Natuurbeschermingswet" vervangen door: Wet natuurbescherming.

Artikel 5.15

Het Bouwbesluit 2012 wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 3.69, tweede lid, wordt "de Flora- en faunawet" vervangen door: hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming.

B

In artikel 3.73, tweede lid, wordt "de Flora- en faunawet" vervangen door: hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming.

Artikel 5.16

In artikel 2, vierde lid, van het Rangschikkingsbesluit Natuurschoonwet 1928 wordt "Boswet" vervangen door: Wet natuurbescherming.

Artikel 5.17

Het Uitvoeringsbesluit rijkscoördinatieregeling energie-infrastructuurprojecten wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 1, eerste lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. In onderdeel a wordt "of op handelingen als bedoeld in artikel 46 of 47 van de Natuurbeschermingswet 1998 of artikel 75b van de Flora- en faunawet" vervangen door: of op projecten of handelingen als bedoeld in artikel 2.2aa van het Besluit omgevingsrecht.
2. Onderdeel b komt te luiden:
  - b. de artikelen 2.7, tweede lid, 3.3, eerste en derde lid, 3.8, eerste en derde lid, en 3.10, tweede lid in samenhang met 3.8, eerste of derde lid, van de Wet natuurbescherming;.
3. Onderdeel e vervalt.

B

Artikel 2, eerste lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. Onderdeel a komt te luiden:
  - a. In onderdeel a wordt "of op handelingen als bedoeld in artikel 46 of 47 van de Natuurbeschermingswet 1998 of artikel 75b van de Flora- en faunawet" vervangen door: of op projecten of handelingen als bedoeld in artikel 2.2aa van het Besluit omgevingsrecht.
2. Onderdeel b komt te luiden:
  - b. de artikelen 2.7, tweede lid, 3.3, eerste en derde lid, 3.8, eerste en derde lid, en 3.10, tweede lid in samenhang met 3.8, eerste of derde lid, van de Wet natuurbescherming;.
3. Onderdeel d vervalt.

C

Artikel 3, eerste lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. Onderdeel a komt te luiden:

a. In onderdeel a wordt "of op handelingen als bedoeld in artikel 46 of 47 van de Natuurbeschermingswet 1998 of artikel 75b van de Flora- en faunawet" vervangen door: of op projecten of handelingen als bedoeld in artikel 2.2aa van het Besluit omgevingsrecht.

2. Onderdeel b komt te luiden:

b. de artikelen 2.7, tweede lid, 3.3, eerste en derde lid, 3.8, eerste en derde lid, en 3.10, tweede lid in samenhang met 3.8, eerste of derde lid, van de Wet natuurbescherming;.

3. Onderdeel e vervalt.

D

Artikel 4, eerste lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. Onderdeel a komt te luiden:

a. In onderdeel a wordt "of op handelingen als bedoeld in artikel 46 of 47 van de Natuurbeschermingswet 1998 of artikel 75b van de Flora- en faunawet" vervangen door: of op projecten of handelingen als bedoeld in artikel 2.2aa van het Besluit omgevingsrecht.

2. Onderdeel b komt te luiden:

b. de artikelen 2.7, tweede lid, 3.3, eerste en derde lid, 3.8, eerste en derde lid, en 3.10, tweede lid in samenhang met 3.8, eerste of derde lid, van de Wet natuurbescherming;.

3. Onderdeel d vervalt.

Titel 5.2. Overgangsrecht

Artikel 5.18

1. Artikel 5.5, derde lid, van de wet is niet van toepassing op een besluit op een aanvraag om een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, of 47a, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998, die is ingediend vóór 1 juli 2015.
2. De artikelen 2.7, 2.8 en 2.9 zijn niet van toepassing op projecten, plannen en andere handelingen die stikstofdepositie op voor stikstof gevoelige habitats in

een Natura 2000-gebied veroorzaken indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. voor het project, het plan of de andere handeling was vóór 1 juli 2015 een besluit als bedoeld in artikel 2.7, eerste lid, in voorbereiding bij het desbetreffende bestuursorgaan;
- b. de op 30 juni 2015 voor het nemen van het desbetreffende besluit beschikbare gegevens en bescheiden zijn naar het oordeel van het desbetreffende bestuursorgaan voldoende voor de beoordeling van de aanvraag of voor de voorbereiding van het desbetreffende besluit en bovendien, ingeval het besluit betrekking heeft op een project als bedoeld in artikel 2.7, derde lid, onderdeel a, van de wet, was vóór 1 juli 2015 een volledige passende beoordeling als bedoeld in artikel 2.8, eerste lid, van de wet gemaakt, en
- c. degene die het desbetreffende project zal realiseren, onderscheidenlijk de andere handeling zal verrichten, heeft een tijdige uitvoering verzekerd van de maatregelen die in het kader van de realisering van het project, onderscheidenlijk het verrichten van de andere handeling worden getroffen om te verzekeren dat de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebied niet zullen worden aangetast als gevolg van het project, onderscheidenlijk om verslechtingen of significant versturende effecten als gevolg van de andere handeling te voorkomen.

Artikel 5.19

1. In dit artikel wordt onder "beperkingenbesluit" verstaan een aanwijzing als bedoeld in artikel 10, eerste lid, 12, eerste lid of 27 van de Natuurbeschermingswet 1998 of een aanwijzing als bedoeld in artikel 19 of 24 van de Flora- en faunawet, zoals deze wetten golden onmiddellijk voor de inwerkingtreding van artikel 12.1, onderdeel b, onderscheidenlijk c, van de wet.
2. Indien een bestuursorgaan met betrekking tot een beperkingenbesluit toepassing heeft gegeven aan de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken, draagt dat bestuursorgaan ervoor zorg dat binnen vier dagen na het tijdstip waarop het beperkingenbesluit van rechtswege is vervallen een verklaring met betrekking tot het vervallen van de uit dat beperkingenbesluit voortvloeiende publiekrechtelijke beperking met overeenkomstige toepassing van artikel 15, eerste lid, van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken ter inschrijving

wordt aangeboden aan de Dienst voor het kadaster en de openbare registers, bedoeld in artikel 2 van de Organisatiewet Kadaster.

3. De rechtspersoon waartoe het bestuursorgaan, bedoeld in het tweede lid, behoort, is aansprakelijk voor schade die is veroorzaakt door vergissingen, verzuimen, vertragingen of andere onregelmatigheden, door hem of door personen voor wier gedragingen hij aansprakelijk is begaan bij de nakoming van de in het tweede lid voorgeschreven verplichting.

Artikel 5.20

Ontheffingen als bedoeld in artikel 5, tweede lid, van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten gelden als ontheffingen als bedoeld in artikel 3.40 van de wet, onder dezelfde voorschriften, beperkingen en voorwaarden.

Artikel 5.21

1. Onderdelen van een omgevingsvergunning die met toepassing van hoofdstuk IX, titel 2, van de Natuurbeschermingswet 1998 is verleend, gelden als onderdelen van een omgevingsvergunning, verleend voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.2aa, onderdeel a, van het Besluit omgevingsrecht.
2. Onder "vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming" als bedoeld in artikel 2.2aa, onderdeel a, van het Besluit omgevingsrecht wordt tevens verstaan: vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998.
3. Onderdelen van een omgevingsvergunning die met toepassing van titel III, afdeling 2a, van de Flora- en faunawet is verleend, gelden als onderdelen van een omgevingsvergunning, verleend voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.2aa, onderdeel b, van het Besluit omgevingsrecht.
4. Onder "ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, 3.8, eerste lid of 3.10, tweede lid in samenhang met 3.8, eerste lid" als bedoeld in artikel 2.2aa, onderdeel b, van het Besluit omgevingsrecht wordt tevens verstaan: ontheffing als bedoeld in artikel 75, derde lid, van de Flora- en faunawet.
5. De op het tijdstip van inwerkingtreding van de wet aanhangige procedures over de verlening van een omgevingsvergunning met toepassing van hoofdstuk IX, titel 2, van de Natuurbeschermingswet 1998 of van titel III, afdeling 2a, van de Flora- en faunawet, zijn aanhangig in de staat waarin zij zich op dat moment bevinden en worden vanaf het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet overeenkomstig het bepaalde bij en krachtens de wet en het Besluit omgevingsrecht behandeld.

6. In zoverre in afwijking van het vijfde lid is Onze Minister bevoegd tot het geven van een verklaring van geen bedenkingen over aanvragen van omgevingsvergunning met toepassing van titel III, afdeling 2a, van de Flora- en faunawet, die zijn ingediend voor het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet.

Titel 5.3. Inwerkingtreding en citeertitel

Artikel 5.22

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Artikel 5.23

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit natuurbescherming.

De Staatssecretaris van Economische Zaken,

Bijlage 1, behorende bij artikel 3.25 van het Besluit natuurbescherming

boomarter
bunzing
damhert
edelhert
haas
hermelijn
konijn
ree
steenarter
vos
wezel
wild zwijn

Bijlage 2, behorende bij 3.27, eerste lid, onderdeel c, onder 2°, van het Besluit natuurbescherming

- Lama guanicoe (Goeanaco)
- Rhea americana (Nandoe)
- Anas formosa (Baikaltaling)
- Coscoroba coscoroba (Coscoroba)
- Dendrocygna arborea (Westindische fluiteend)
- Sarkidiornis melanotos (Knobbeleend)
- Argusianus argus (Argusfazant)
- Gallus sonneratii (Sonnerats hoen)
- Lophura erythrophthalma (Kuifloze vuurrugfazant)
- Lophura ignita (Gekuifde vuurrugfazant)
- Pavo muticus (Groene pauw)
- Polyplectron bicalcaratum (Spiegelpauw)
- Polyplectron germaini (Germain's spiegelpauw)
- Polyplectron malacense (Maleise spiegelpauw)
- Gallicolumba luzonica (Luzondolksteekduif)
- Agapornis canus (Grijskopagapornis)
- Agapornis fischeri (Fischers agapornis)
- Agapornis lilianae (Nyasa-agapornis)
- Agapornis nigrigenis (Zwartwangagapornis)
- Agapornis personatus (Zwartmaskeragapornis)
- Agapornis roseicollis (Perzikkopagapornis)

- *Agapornis taranta* (Zwartvleugelagapornis)
- *Alisterus scapularis* (Australische koningsparkiet)
- *Amazona amazonica* (Oranjevleugelamazone)
- *Amazona farinosa* (Gepoederde amazone)
- *Aprosmictus erythropterus* (Roodvleugelparkiet)
- *Ara ararauna* (Blauwgele ara)
- *Aratinga acuticaudata* (Blauwkopparkiet)
- *Aratinga leucophthalmus* (Witoogparkiet)
- *Aratinga pertinax* (Maisparkiet)
- *Bolborhynchus lineola* (Catharinaparkiet)
- *Brotogeris chrysopterus* (Oranjevleugelparkiet)
- *Cyanoramphus auriceps* (Geelvoorhoofd kakariki)
- *Forpus coelestis* (Blauwe muspapegaai)
- *Forpus conspicillatus* (Gebilde muspapegaai)
- *Forpus cyanopygius* (Mexicaanse muspapegaai)
- *Forpus passerinus* (Groene muspapegaai)
- *Forpus xanthops* (Geelwangmuspapegaai)
- *Forpus xanthopterygius* (Spix' muspapegaai)
- *Lathamus discolor* (Zwaluwparkiet)
- *Loriculus vernalis* (Indische hangparkiet)
- *Myiopsitta monachus* (Monniksparkiet)
- *Nandayus nenday* (Nandayparkiet)
- *Neophema chrysostoma* (Blauwvleugelparkiet)
- *Neophema elegans* (Prachtparkiet)
- *Neophema pulchella* (Turkooisparkiet)
- *Neophema splendida* (Splendidparkiet)
- *Neopsephotus bourkii* (Bourke's parkiet)
- *Northiella haematogaster* (Roodbuikparkiet)
- *Pionites melanocephala* (Zwartkopcaique)
- *Pionus maximiliani* (Maximiliaans papegaai)
- *Pionus menstruus* (Zwartoorpapegaai)
- *Platycercus adalaidae* (Adalaiderosella), *P. elegans* x *P. flaveolus*
- *Platycercus adscitus* (Bleekkoprosella)
- *Platycercus barnardi* (Barnards rosella)
- *Platycercus caledonicus* (Geelbuikrosella)
- *Platycercus elegans* (Pennantrosella)
- *Platycercus eximius* (Prachtrosella)
- *Platycercus flaveolus* (Strogele rosella)
- *Platycercus icterotis* (Stanleyrosella)

- *Platycercus venustus* (Zwartkoprosella)
- *Platycercus zonarius* (Port Lincolnrosella)
- *Polytelis alexandrae* (Prinses van Walesparkiet)
- *Polytelis anthopeplus* (Regentparkiet)
- *Polytelis swainsonii* (Barrabandparkiet)
- *Psephotus haematonotus* (Roodrugparkiet)
- *Psephotus varius* (Regenboogparkiet)
- *Psittacula alexandri* (Roseborstparkiet)
- *Psittacula cyanocephala* (Pruimenkopparkiet)
- *Psittacula derbiana* (Lord Derby's parkiet)
- *Psittacula eupatria* (Grote Alexanderparkiet)
- *Psittacula roseata* (Bloesemkopparkiet)
- *Psittacus erithacus erithacus* (Grijze roodstaartpapegaai)
- *Purpureicephalus spurius* (Roodkapparkiet)
- *Pyrrhura picta* (Bonte parkiet)
- *Poephila cincta cincta* (Gordelamadine)
- *Iguana iguana* (Groene leguaan)
- *Boa constrictor* (met uitzondering van de *Boa constrictor occidentalis*)
- *Corallus hortulanus* (Tuinboa)
- *Python molurus bivittatus*
- *Python regius* (Koningspython)
- *Python reticulatus* (Netpython)
- *Python sebae* (Rotspython)
- *Ambystoma mexicanum* (Axolotl)
- *Tridacna crocea*
- *Tridacna maxima*
- ordo Antipatharia
- ordo Coenothecalia
- ordo Scleractinia
- familia Tubiporidae
- familia Milleporidae
- familia Stylasteridae